

981

Załącznik
do uchwały Nr XXII/186/06
Rady Gminy Bojanów
z dnia 3 marca 2006 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BOJANÓW NA LATA 2004-2015

I. WPROWADZENIE

Obowiązujące od 1 października 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska, nakłada na Wójta Gminy obowiązek opracowania Gminnego Programu Ochrony Środowiska.

Obowiązek ten jest formalną przesłanką dla utworzenia niniejszego opracowania (art. 17, ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Dz. U. Nr 62, poz. 627).

I.1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiot opracowania stanowi Program Ochrony Środowiska dla gminy Bojanów położonej w północnej części powiatu stalowowolskiego.

W niniejszym opracowaniu poruszona jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska na analizowanym terenie.

Zagadnienia ochrony środowiska obejmują ochronę powietrza, wód, powierzchni ziemi, środowiska akustycznego oraz zasobów przyrodniczych.

Omówienia dotyczące gospodarki odpadami zostały zawarte w odrębnym opracowaniu pod nazwą Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Bojanów.

I.2. Potrzeba i cel opracowania

Jedną z głównych dróg prowadzących do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju jest ochrona środowiska przyrodniczego.

Duże znaczenie dla osiągnięcia w pełni zrównoważonego rozwoju mają cztery łady:

- ekologiczny,
- społeczny,
- ekonomiczny (gospodarczy),
- przestrzenny.

Podstawowym narzędziem do osiągnięcia ładu ekologicznego jest ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego.

Ład społeczny można osiągnąć np. poprzez akceptację mieszkańców dla proponowanych i podejmowanych działań.

Poprzez kształtowanie odpowiedniej struktury gospodarki, a także ograniczenie bezrobocia można osiągnąć ład gospodarczy.

Ład przestrzenny wiąże się natomiast np. z odpowiednią lokalizacją terenów przemysłowych, mieszkaniowych, komunikacyjnych i innych.

W niniejszym opracowaniu uwzględniono zaprezentowane powyżej zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, ze wskazaniem kierunków i hierarchii działań zmierzających do ich wprowadzenia na terenie gminy.

Do najistotniejszych wytyczonych dla gminy Bojanów celów i kierunków działań w zakresie rozwoju społeczno – gospodarczego i ochrony środowiska należą:

- ✓ racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych (zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych, ochrona zasobów kopaliny);
- ✓ ochrona powietrza, ochrona przed hałasem (zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów i pyłów, zminimalizowanie uciążliwego hałasu);
- ✓ ochrona wód (zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, właściwa gospodarka wodno-ściekowa);
- ✓ ochrona gleb;
- ✓ ochrona zasobów przyrodniczych (zachowanie zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwój zasobów leśnych, racjonalna eksploatacja lasów).
- ✓ prowadzenie skutecznej akcji edukacyjno-informacyjnej gwarantującej powodzenie realizacji wyżej wymienionych działań,

Realizacja zdefiniowanych ekologicznych celów strategicznych w powiązaniu z programem edukacji ekologicznej społeczeństwa powinna zapewnić rozwój zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju.

I.3. Terminologia

Program ochrony środowiska wymusza na wszystkich uczestnikach procesów decyzyjnych i inwestycyjnych zastosowanie jednakowej terminologii dotyczącej całokształtu ochrony środowiska. Poniżej podane zostały znaczenia zwrotów użytych w opracowaniu.

I.3.1. Terminologia z zakresu zrównoważonego rozwoju

Ochrona środowiska - rozumie się przez to podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiających zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta polega w szczególności na:

- ✓ racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- ✓ przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom,
- ✓ przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego.

Równowaga przyrodnicza - jest to taki stan, w którym na określonym obszarze istnieje równowaga we wzajemnym oddziaływaniu: człowieka, składników przyrody żywej i układu warunków siedliskowych tworzonych przez składniki przyrody nieożywionej;

Środowisko – rozumie się przez to ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, zwierzęta i rośliny, krajobraz oraz klimat;

Zrównoważony rozwój - rozumie się przez to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

I.3.2. Terminologia z zakresu ochrony środowiska

Emisja – rozumie się przez to wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, gleby lub ziemi:

- ✓ substancje,
- ✓ energie, takie jak ciepło, hałas, wibracje lub pola elektromagnetyczne;

Hałas - rozumie się przez to dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz;

Obszar chronionego krajobrazu - jest terenem chronionym ze względu na wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe w szczególności ze względu na możliwości zaspokajania potrzeb związanych z masową turystyką i wypoczynkiem lub istniejące albo odtwarzane korytarze ekologiczne. Celem tworzenia obszarów chronionego krajobrazu może być w szczególności zapewnienie powiązania terenów poddanych ochronie w system obszarów chronionych;

Oddziaływanie na środowisko - rozumie się przez to również oddziaływanie na zdrowie ludzi;

Organ ochrony środowiska – rozumie się przez to organy administracji powołane do wykonywania zadań publicznych z zakresu ochrony środowiska, stosownie do ich właściwości określonej w tytule VII w dziale I Prawa Ochrony Środowiska;

Organizacja ekologiczna – rozumie się przez to organizacje społeczne, których statutowym celem jest ochrona środowiska;

Pomniki przyrody – to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe, jaskinie;

Poważna awaria – rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem;

Powierzchnia ziemi - rozumie się przez to naturalne ukształtowanie terenu, glebę oraz znajdującą się pod nią ziemię do głębokości oddziaływania człowieka, z tym, że pojęcie „gleba” oznacza górną warstwę litosfery, złożoną z części mineralnych, materii organicznej, wody, powietrza i organizmów, obejmującą wierzchnią warstwę gleby i podglebie;

Powietrze - rozumie się przez to powietrze znajdujące się w troposferze, z wyłączeniem wnętrza budynków i miejsc pracy;

Poziom hałasu – rozumie się przez to równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB);

Poziom substancji w powietrzu - rozumie się przez to stężenie substancji w powietrzu w odniesieniu do ustalonego czasu lub opad takiej substancji w odniesieniu do ustalonego czasu i powierzchni;

Pozwolenie - bez podania jego rodzaju – rozumie się przez to pozwolenie na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, o którym mowa w art. 181 ust. 1 Prawa ochrony środowiska;

Standardy emisyjne – rozumie się przez to dopuszczalne wielkości emisji;

Substancja niebezpieczna – rozumie się przez to jedną lub więcej substancji albo mieszaniny substancji, które ze względu na swoje właściwości chemiczne, biologiczne lub promieniotwórcze mogą, w razie nieprawidłowego obchodzenia się z nimi, spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska; substancją niebezpieczną może być surowiec, produkt, półprodukt, odpad, a także substancja powstała w wyniku awarii;

Użytki ekologiczne – rozumie się przez to zasługujące na ochronę „pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych typów środowisk i ich zasobów genowych”. Należą do nich: torfowiska, bagna, nieużytkowane łąki i sady, drobne zbiorniki śródpolne i śródleśne, kępy drzew i krzewów, skarpy, jary i wąwozy, trzcinowiska itp.

Wielkość emisji - rozumie się przez to rodzaj i ilość wprowadzanych substancji lub energii w określonym czasie oraz stężenia lub poziomy substancji lub energii, w szczególności w gazach odlotowych, wprowadzanych ściekach oraz wytwarzanych odpadach;

Zakład – rozumie się przez to jedną lub kilka instalacji wraz z terenem, do którego prowadzący instalacje posiada tytuł prawny, oraz znajdującymi się na nim urządzeniami;

Zanieczyszczenie – rozumie się przez to emisję, która jest szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, powoduje szkodę w dobrach materialnych, pogarsza walory estetyczne środowiska lub koliduje z innymi, uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska.

I.3.3. Terminologia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej

Ścieki – rozumie się przez to wprowadzane do wód lub do ziemi:

- ✓ wody zużyte na cele bytowe lub gospodarcze,
- ✓ ciekłe odchody zwierzęce, z wyjątkiem gnojówki i gnojowicy przeznaczonych do rolniczego wykorzystania w sposób i na zasadach określonych w przepisach o nawozach i nawożeniu,
- ✓ wody opadowe lub roztopowe, ujęte w systemy kanalizacyjne, pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych, w tym z centrów miast, terenów przemysłowych i składowych, baz transportowych oraz dróg i parkingów o trwałej nawierzchni,
- ✓ wody odciekowe ze składowisk odpadów, wykorzystane solanki, wody lecznicze i termalne,
- ✓ wody pochodzące z odwodnienia zakładów górniczych, z wyjątkiem wód wprowadzanych do górotworu, jeżeli rodzaje i ilość substancji zawartych w wodzie wprowadzanej do górotworu są tożsame z rodzajami i ilością zawartymi w pobranej wodzie,
- ✓ wody wykorzystane, odprowadzane z obiektów gospodarki rybackiej, jeżeli występują w nich nowe substancje lub zwiększone zostaną ilości substancji w stosunku do zawartych w pobranej wodzie;

Ścieki bytowe – rozumie się przez to ścieki z budynków przeznaczonych na pobyt ludzi, z osiedli mieszkaniowych oraz z terenów usługowych, powstające w szczególności w wyniku ludzkiego metabolizmu oraz funkcjonowania gospodarstw domowych;

Ścieki komunalne – rozumie się przez to ścieki bytowe lub mieszaninę ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi;

Ścieki przemysłowe – rozumie się przez to ścieki odprowadzane z terenów, na których prowadzi się działalność handlową lub przemysłową albo składową, niebędące ściekami bytowymi lub wodami opadowymi;

Instalacje – przez to rozumie się:

- ✓ stacjonarne urządzenie techniczne,
- ✓ zespół stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot i położonych na terenie jednego zakładu,
- ✓ obiekty budowlane niebędące urządzeniami technicznymi ani ich zespołami, których eksploatacja może spowodować emisję;

Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne – przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej, który prowadzi działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, oraz gminne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, prowadzące tego rodzaju działalność;

Urządzenia wodne – rozumie się przez to urządzenia służące kształtowaniu zasobów wodnych oraz korzystaniu z nich, a w szczególności:

- ✓ budowle: piętrzące, upustowe, przeciwpowodziowe i regulacyjne, a także kanały i rowy,
- ✓ obiekty zbiorników i stopni wodnych,
- ✓ stawy,
- ✓ obiekty służące do ujmowania wód powierzchniowych oraz podziemnych,
- ✓ obiekty energetyki wodnej,
- ✓ wyloty urządzeń kanalizacyjnych służące do wprowadzania ścieków do wód,
- ✓ stałe urządzenia służące do połowu ryb lub do pozyskiwania innych organizmów wodnych,
- ✓ mury oporowe, bulwary, nabrzeża, pomosty, przystanie, kąpieliska,
- ✓ stałe urządzenia służące do dokonywania przewozów międzybrzegowych.

Zanieczyszczenie – rozumie się przez to emisję, która jest szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, powoduje szkodę w dobrach materialnych, pogarsza walory estetyczne środowiska lub koliduje z innymi, uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska;

Eutrofizacja – rozumie się przez to wzbogacanie wody biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód;

Sieć – przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego;

Urządzenia kanalizacyjne – sieci kanalizacyjne, wyloty urządzeń kanalizacyjnych służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi oraz urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków;

Urządzenia wodociągowe – ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studnie publiczne, urządzenia służące do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody;

Przyłącze kanalizacyjne – odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku - od granicy nieruchomości;

Urządzenie pomiarowe – przyrząd pomiarowy mierzący ilość odprowadzanych ścieków, znajdujący się na przyłączy kanalizacyjnym;

Przyłącze wodociągowe – odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Położenie

2. Ukształtowanie terenu

3. Warunki klimatyczne

4. Użytkowanie terenu

5. Infrastruktura

- Gospodarka wodno – ściekowa
- Gospodarka odpadami
- Drogi
- Sieć gazowa
- Podmioty gospodarcze

II.1. Położenie

Gmina Bojanów jest jedną z sześciu gmin powiatu stalowowolskiego, położoną w południowej jego części, oraz jedną ze 160 gmin województwa podkarpackiego - część północna. Należy do większych obszarowo gmin województwa podkarpackiego. Powierzchnia Gminy Bojanów liczy 17 932 ha i zamieszkuje ją 7251 osób (stan na koniec 2004 roku), co stanowi 0,35% ludności województwa (2117800). Średnia w powiecie gęstość zaludnienia wynosi 133 osoby/km², z czego w gminie Bojanów 40,1 osoby/km², przy średniej województwa podkarpackiego 118 osób/km² i średniej w kraju wynoszącej 124 osoby/km². Łączna ilość gospodarstw położonych na terenie gminy wynosi 1361. Administracyjnie gmina podzielona jest na 8 sołectw tj: Bojanów, Korabina, Laski, Cisów Las, Gwoździec, Stany, Maziarnia, Przyszów i graniczy z gminą Jeżowe, Dzikowiec, Majdan, Królewski, Grębów, Nisko i Stalowa Wola.

II.2. Ukształtowanie terenu

Według podziału fizyko-geograficznego J. Kondrackiego obszar gminy położony jest w południowej części makroregionu Kotliny Sandomierskiej w obrębie dwóch mezoregionów: Równiny Tarnobrzeskiej (północna i centralna część gminy) i Płaskowyżu Kolbuszowskiego (południowa część gminy). Na obszarze tych jednostek wyróżnia się dwa zasadnicze elementy morfologiczne:

- szerokie dno doliny rzecznej Łęgu,
- powierzchnia plejstocenijskich teras akumulacyjnych.

Dno doliny Łęgu rozcina całą powierzchnię gminy na dwie części. Występują tu trzy poziomy terasowe:

- terasa zalewowa - (1,0 do 2,5m powyżej zwierciadła wody w rzece) posiadająca liczne zagłębienia bezodpływowe, dolinki nieckowate i stare odcięte koryta rzeki, spadki terenu nie przekraczają 3%,

- terasa nadzalewowa - położona 2,5 do 5,0m powyżej zwierciadła wody w rzece, gdzie spadki terenu nie przekraczają 5%,
- terasa wysoka - wznosząca się ok. 10m powyżej zwierciadła wody w rzece urozmaicona wzniesieniami morenowymi o wysokości względnej ok. 5m oraz wydmy o wysokości 10m, w obrębie terasy spadki terenu za wyjątkiem wydmy nie przekraczają 10%, zbocza terasy wysokiej przechodzącej w nadzalewową i zbocza wzniesień morenowych posiadają liczne zagłębienia nieckowate, lokalnie bezodpływowe, podmokłe.

W obrębie plejstocenijskich teras akumulacyjnych położonych poza doliną Łęgu występuje krajobraz równinny, urozmaicony niewielkimi wzniesieniami morenowymi i wydmy o wysokości względnej do 20m występującymi pojedynczo lub w zespołach oraz dolinami nieckowatymi. Generalnie cały obszar gminy lekko wznosi się ku południowi, rzędne terenu wynoszą od 165 do 210m n.p.m.

Pod względem geologicznym teren gminy położony jest w obrębie dużej jednostki geologicznej Polski - Zapadliska Przedkarpackiego. Jest to rozległe obniżenie tektoniczne wypełnione trzeciorzędowymi osadami miocenu morskiego, zalegającymi na utworach starszych. Zapadlisko powstało w końcowej fazie ładowania geosynkliny karpackiej. Utwory je wypełniające wykształcone są w głębokomorskiej facji ilów i łupków. Ostatnim ogniwem utworów trzeciorzędowych są iły krakowieckie, których strop występuje na głębokości 2,0-14,0m p.p.t.

Iły krakowieckie przykryte są utworami czwartorzędowymi reprezentowanymi przez plejstocenijskie osady akumulacji wodno-lodowcowej reprezentowane oraz utwory rzeczne w obniżeniach terenowych.

Osady akumulacji wodno-lodowcowej reprezentowane są przez morenowe gliny zwałowe wykształcone jako gliny pylaste ciężkie, iły pylaste oraz gliny pylaste.

Utwory rzeczne reprezentowane są przez gliny pylaste, pyły, pyły piaszczyste, lokalnie gliny pylaste ciężkie twardoplastyczne, plastyczne i miękkoplastyczne.

Utwory plejstocenu przykrywają holocenijskie osady rzeczne reprezentowane przez piaski pylaste i drobne pyły piaszczyste i gliny pylaste. Osady zastoiskowe reprezentują namuły organiczne pylaste z domieszką torfu. Osady eoliczne występują w postaci piasków drobnych i pylastych, suchych średniozagęszczonych.

II.3. Warunki klimatyczne

Według klasyfikacji Okołowicza pod względem klimatycznym gmina położona jest w obrębie Krainy Klimatycznej Sandomierskiej. Jest to rejon o dużych wpływach klimatu kontynentalnego, który wyraża się w większych, rocznych amplitudach temperatury powietrza, wydłużonych okresach upalnego lata i dość długimi zimami.

Podstawowe wartości elementów klimatu na terenie gminy:

- średnia temperatura roku – 7,3-7,7°C,
 - średnia roczna wilgotność względna powietrza – 66-68%,
- ogólna roczna suma opadów - 600-650 mm.

Dominujący kierunek wiatrów to wiatry południowo-zachodnie i zachodnie.

Specyficzny mikroklimat lokalny występuje w obrębie kompleksów leśnych. Są to obszary zacienione, otrzymujące minimalne ilości bezpośredniego promieniowania słonecznego. Posiadają niższe średnie dobowe temperatury, a amplitudy wahań temperatur tak w przekroju dobowym jak i rocznym są wyrównane. Wilgotności względne powietrza są zawsze duże. Lasy odznaczają się dużym procentem cisz i wydłużonym okresem zalegania mgieł i pokrywy śnieżnej.

II.4. Użytkowanie terenu

Gleby

Użytki rolne występujące na terenie gminy zaliczane są do gleb III-VI z klasy bonitacyjnej. Przeważają użytki w klasach IV i V stanowiąc około 82% ogólnej ich powierzchni. Gleby klasy III stanowią niespełna 1% (w obrębie użytków zielonych), gleby klasy VI -15% i VIz -2%. Spory odsetek stanowią gleby pochodzenia organicznego, są to gleby torfowe i murszowe występujące na terenie wsi Przyszów, Korabina, Cisów Las. Na podstawie ogólnopolskiego programu badań realizowanego w latach 1992-1997 pod nadzorem merytorycznym IUNiG w Puławach przez OSChR w Kielcach stwierdza się, że na terenie gminy:

- 55% użytków rolnych stanowią gleby bardzo kwaśne, 33% gleby kwaśne, 12% gleby lekko kwaśne, brak gleb o odczynie obojętnym i zasadowym,
- zawartość w glebach użytków rolnych metali ciężkich (Zn, Cu, Ni, Cd, Pb) występuje w stopniu „O” oznaczającym zawartość naturalną, jedynie w niewielkim procencie prób stwierdzono podwyższoną (I stopień) zawartość niklu, cynku i kadmu,
- generalnie nie stwierdza się podwyższonych zawartości siarki siarczanowej, prócz niewielkiego odsetka prób o podwyższonej zawartości siarki (IV stopień) prawdopodobnie w skutek antropopresji, bez konieczności zmiany upraw.

Reasumując należy stwierdzić, iż gleby użytków rolnych obszaru gminy nadają się pod uprawy wszystkich roślin.

Na terenie gminy udział poszczególnych klas bonitacyjnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych przedstawia się następująco:

- klasa III -stanowi 0,8% powierzchni użytków rolnych
- klasa IV -stanowi 40,1% powierzchni użytków rolnych
- klasa V -stanowi 41,4% powierzchni użytków rolnych
- klasa VI -stanowi 15,2% powierzchni użytków rolnych
- klasa VIz -stanowi 2,2% powierzchni użytków rolnych

Największy udział posiada klasa IV i V, klasy III-IV stanowią 40,9%, a klasy od V-VI około 60% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Wskaźnik bonitacji gleb w skali 3-stopniowej wynosi: 1,41: dla gruntów ornych 1,36, a dla użytków zielonych 1,46. Największe powierzchnie gleb klasy III występują w Maziarni i Przyszowie, a najlepszej jakości użytki zielone we wsiach Laski, Stany, Przyszów, Maziarnia. Gleby na terenie gminy są kwaśne i bardzo kwaśne, jedynie w dolinie rzeki Łęg odczyn zmienia się do lekko kwaśnego.

Struktura użytków rolnych

Grunty orne - 2751 ha - 49,3% powierzchni użytków rolnych

Sady - 6 ha - 0,1% powierzchni użytków rolnych

Łąki - 1800 ha - 32,2% powierzchni użytków rolnych

Pastwiska - 1019 ha - 18,2% powierzchni użytków rolnych

Razem: 5579 ha - 100% powierzchni użytków rolnych.

Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy jest niewielki i wynosi 31% jej powierzchni, tak niewielki udział jest charakterystyczny dla gmin powiatu stalowowolskiego i niżańskiego. W strukturze użytków rolnych grunty orne stanowią około 50% dość duży udział posiadają łąki, znaczną pozycję zajmują pastwiska, sady zajmują bardzo małą powierzchnię, bo tylko 6 ha.

II.5. Infrastruktura

II.5.1. Gospodarka wodno-ściekowa

W całej gminie Bojanów z dostaw wody korzysta 2743 osoby w tym w Bojanów - Pietropole 126 osób, Przyszów - Rudna 368 osób, Przyszów-Kołodziej 231osób, Maziarnia 413 osób, Stany 1605 osób. Długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy) wynosi 68,5 km. Gęstość sieci wodociągowej w porównaniu do danych powiatowych i krajowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 1.

Gmina Bojanów	56,23
Powiat Stalowowolski	74,95
Powiat Rzeszowski	144,85
Woj. Podkarpackie	135,87
Polska	136,65

Zaspokojenie potrzeb w tym zakresie należy ocenić na poziomie znacznie niższym w stosunku do analogicznych wskaźników dla powiatu stalowowolskiego. W stosunku do wskaźników dla regionu i kraju sytuacja w tym zakresie przedstawia się bardzo niekorzystnie, co wskazuje na znaczącą potrzebę poprawy. Do końca 2006 roku sieć wodociągowa zostanie wybudowana na terenie całej gminy. W 2005 roku

dokończona została budowa sieci wodociągowej w miejscowości Przyszów (II etap), oraz zwodociągowana została cała miejscowość Bojanów. W 2006 roku sieć wodociągowa wybudowana zostanie w pozostałych miejscowościach gminy tj: Korabina, Cisów Las, Gwoździec.

Długość sieci wodociągowej w poszczególnych sołectwach przedstawia tabela Nr 6 (stan na koniec 2004 roku).

Tabela Nr 2. Długość sieci wodociągowej w Gminie Bojanów

Sołectwo	Długość sieci wodociągowej w km
Bojanów-Pietropole	1,3
Przysów, Rudna, Burdze, Kliny	13,1
Przysów Kołodzieje	6,6
Maziarnia	4,7
Stany	30,4
Przysów	6,4
Laski	6,0

W miejscowości Przysów Ruda wykonano ujęcie wód podziemnych, które aktualnie stanowi rezerwowę, awaryjne źródło. Są one prawidłowo zabezpieczone. Obecnie woda pozyskiwana jest z ujęcia „Ciemy Kąt” w Stalowej Woli i zakupywana od MZK sp. z o.o. w Stalowej Woli. Eksploatatorem sieci wodociągowej jest Gminy Zakład Usług Komunalnych w Bojanowie. Na terenie gminy studnie głębinowe posiada Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy Caritas Diecezji Sandomierskiej w Bojanowie, przy ulicy Tarnobrzkiej

27, w celu zaspokojenia potrzeb socjalno-bytowych i gospodarczych Ośrodka w ilościach nie przekraczających wartości:

$Q_{\text{śr.d}} = 12,6 \text{ m}^3/\text{d}$,

$Q_{\text{max.d}} = 14,5 \text{ m}^3/\text{d}$.

Parametry czynnych studni:

Lp.	Nr studni	Ustalone zasoby eksploatacyjne w kat. „B”	
		m^3/godz	Wielkość depresji w m
1.	S-1 -A	$Q_e = 2,4$	$S = 1,9$
2.	S-1	$Q_e = 3,1$	$S = 1,5$

Ujęcie posiada pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych wydane przez Starostę Stalowowolskiego z dnia 23 grudnia 2003 r. znak: OŚR.II.6223/25/2003. Obowiązuje ono do końca 2013 r. Ujęcie posiada wygradzoną strefę ochrony bezpośredniej. Nie ma wyznaczonej strefy ochrony pośredniej. Obecnie Ośrodek posiada zainstalowany przyłącz do wodociągu grupowego, dlatego zostanie przeprowadzona likwidacja nieczynnych trzech studni od dłuższego czasu studni S-2, S-3 i S4 zgodnie z obowiązującymi przepisami. Z takich samych względów likwidacji ulegną również nieczynne studnie głębinowe, które posiadają:

- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Bojarowie – 1 szt.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Stanach – 1 szt,
- GZUK w Bojanowie - 2 szt. w miejscowości Bojanów przy ulicy Tarnobrzkiej.

W/w ujęcia zaspakajają w ograniczonym zakresie lokalne potrzeby. Stan zaspokojenia potrzeb gminy w zakresie oczyszczania i odprowadzania ścieków jest niezadowalający i stanowi podstawową barierę rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy. Na terenie gminy brak jest zorganizowanego systemu gospodarki ściekowej. Istniejąca zabudowa mieszkaniowa oraz obiekty użyteczności publicznej posiadają lokalne systemy kanalizacji odprowadzające ścieki do zbiorników bezodpływowych (szamb). Ścieki wywożone są na oczyszczalnię w Stalowej Woli i Jeżowie w ilości około $3700 \text{ m}^3/\text{rok}$ w tym z budynków mieszkalnych około 2300 m^3 . Usługi w tym zakresie wykonuje MZK sp. z o.o. w Stalowej Woli, SKR w Bojanowie oraz Zdzisław Rogala z Jeżowego. Powyższe Przedsiębiorstwa

posiadają stosowne zezwolenia w tym zakresie. Z prowadzonej ewidencji wynika, że według stanu na dzień 31.12.2004 roku ilość zbiorników bezodpływowych w gminie wynosiła 873 przydomowych oczyszczalni ścieków 3. Budowa sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków stanowi priorytetowe zadanie dla Gminy i nastąpi w ramach utworzonej aglomeracji Bojanów-Stany. Początek realizacji zadania to 2007 rok. W następnych latach nastąpi stopniowe włączanie do sieci kanalizacyjnej pozostałych miejscowości.

II.5.2. Gospodarka odpadami

Szczegółowe omówienie zagadnień dotyczących gospodarki odpadami na terenie Gminy Bojanów, wraz z propozycją rozwiązań, zostało zamieszczone w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Bojanów, będącym integralną częścią niniejszego opracowania.

II.5.3. Drogi

Gmina posiada stosunkowo dobre położenie komunikacyjne. Przez jej teren przebiegają dwie drogi wojewódzkie: nr 861 Bojanów-Kopki i nr 872 Łoniów-Baranów Sandomierski-Nisko oraz linia kolejowa szerokotorowa nie biorąca udziału w obsłudze gminy. Przez teren gminy nie przebiega żadna droga krajowa. Długość odcinków dróg wojewódzkich na terenie gminy wynosi:

- droga nr 872 - 19 km,
- droga nr 861 - 8,87 km.

Trasa drogi Nr 861 jako ciąg komunikacyjny wyznaczony został z odcinków dróg lokalnych, dlatego też charakteryzuje się dużą krętością i nieczytelnym przebiegiem jako drogi głównej. Droga Nr 872 charakteryzuje się z kolei prostym przebiegiem trasy, posiada długie odcinki proste połączone z krótkimi, ostrymi łukami.

Łączna długość dróg powiatowych wynosi 37,7 km, natomiast łączna długość dróg gminnych wynosi 141,438 km, w tym o ulepszonej nawierzchni 16,688 km.

W ogólnej długości zewidencjonowanej sieci drogowej 207,108 km, 35,6% stanowią drogi o nawierzchni bitumicznej. Dla dróg gminnych, na ogólną długość 141,438 km drogi o nawierzchni bitumicznej stanowią 8,6%. Podstawowe dane takie jak: szerokość jezdni, korony, geometria trasy wskazują, że większość z nich nie posiada parametrów technicznych i użytkowych odpowiadających wymaganym klasom technicznym oznakowanym G, ZiL, LiD. Dla obszarów rolniczych o charakterze użytkowania wielkość przestrzennego wskaźnika gęstości zamieszkiej sieci dróg twardych obsługujących obszar w sposób zadowalający i według programu potrzeb określa się na 54,8 km/100 km². Obniżony przestrzenny wskaźnik gęstości dróg w stosunku do wymaganego wynika z tego, że ponad połowę obszaru gminy (60%) stanowią lasy obsługiwane drogami wewnętrznymi, które zgodnie z ustawą o drogach publicznych nie zostały zaliczone do dróg gminnych.

Drogi powiatowe zapewniają obsługę miejscowości gminnych i spośród ośmiu ciągów komunikacyjnych wytypowanych jako drogi powiatowe sześć stanowi połączenie z gminami sąsiednimi: Grębów, Stalowa Wola, Nisko, Jeżowe, Dzikowiec i Majdan Królewski. Drogi gminne na ogół spełniają kwalifikacje w układzie funkcjonowania przewidziane przepisami ustawy o drogach publicznych. Do dróg gminnych zaliczonych zostało wiele dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, które powinny posiadać kategorię dróg wewnętrznych. Drogi rolnicze są głównie drogami o nawierzchni gruntowej.

Obsługa gminy komunikacją zbiorową w zakresie lokalnym przewozów pasażerskich realizowana jest przez Przedsiębiorstwo Komunikacji samochodowej w Stalowej Woli.

Na terenie gminy istnieje wyznaczona trasa rowerowa o charakterze turystycznym, oznakowana drogowo i informacyjnie. Ma ona łączną długość około 120 km i obejmuje wszystkie gminy powiatu.

II.5.4. Sieć gazowa

Zrealizowana sieć gazowa zabezpiecza potrzeby mieszkańców na obszarze całej gminy. Korzysta z niej 428 odbiorców. Stosunkowo dobre zaspokojenie potrzeb w tym zakresie przedstawia poniższa tabela Nr 3 obrazująca gęstość sieci gazowej (km/100km²) gminy na tle regionu i kraju.

Tabela Nr 3.

Gmina Bojanów	95,44
Powiat Stalowowolski	75,91
Powiat Rzeszowski	59,52
Woj. Podkarpackie	43,40
Polska	57,98

Gmina zaopatruje się w gaz siecią średnioprężną z dwóch kierunków:

- od stacji redukcyjno-pomiarowej Jeżowe o przepustowości $Q_n = 3200 \text{ Nm}^3/\text{h}$ zrealizowana w 1993 roku, ze stacji tej zaopatrywane są sołectwa: Gwoździec, Cisów Las, Korabina, Laski,
- od stacji redukcyjno-pomiarowej Bojanów o przepustowości $Q_n = 3200 \text{ Nm}^3/\text{h}$ zrealizowana w 1997 roku, ze stacji tej zaopatrywane są sołectwa: Przyszów, Stany, Maziarnia i Bojanów.

II.5.5. Podmioty gospodarcze

Na terenie gminy zarejestrowanych jest 144 podmiotów gospodarczych. Podmioty te związane są głównie z handlem – 34 podmiotów, działalnością usługową – 32 podmioty działalnością z branży drzewnej – 29 podmiotów i budownictwa 21 podmiotów.

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW I SKŁADNIKÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1. Charakterystyka elementów przyrody żywej

- Formy ochrony przyrody

2. Charakterystyka elementów przyrody nieożywionej

- Warunki geologiczne i rzeźba terenu
- Zasoby naturalne
- 3. Wody powierzchniowe
- 4. Wody podziemne
- 5. Gleby i lasy

III.1. Charakterystyka elementów przyrody żywej

Podstawowymi czynnikami decydującymi o wartościach walorów krajobrazowych są rzeźba terenu, szata roślinna oraz stan jej zachowania i zabytki kultury materialnej. Obszar gminy, choć nie zróżnicowany pod względem konfiguracji terenu charakteryzuje się znaczną zmiennością krajobrazu. Malowniczy widok tworzy dolina Łęgu z licznymi zakolami rzeki, otulona roślinnością łęgową, szachownicą pól uprawnych, łąk i pastwisk. Dość licznie występują tu starorzecza z interesującą roślinnością wodną i szuwarową. Odmiennym krajobrazem odznacza się pozostała część gminy. Jest to obszar równinny, urozmaicony wzniesieniami wydmykowymi, stanowiącymi ciekawy element morfologiczny. Tereny te pokryte są zwartymi, rozległymi kompleksami leśnymi. Wśród lasów położone są wsie i osady

śródlądne, gdzie można spotkać przykłady dawnej drewnianej zabudowy mieszkalnej, kapliczki, charakterystyczne krzyże przydrożne.

III.1.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy ochronę prawną (ustawa o ochronie przyrody z dnia 16.10.1991 rok Dz. U. Nr 14 poz. 492 z późn. zm.) zastosowano dla okazałych sędziwych drzew poprzez utworzenie pomników przyrody żywej. Są to ustanowione Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzkiego z dnia 15.07.1991 roku następujące obiekty:

- Bojanów:
 - lipa drobnolistna - na terenie parku podworskiego,
 - trzy sosny wejmutki - na terenie parku podworskiego,
 - cyprysik groszkowaty - na terenie parku podworskiego.
- Stany:
 - dąb szypułkowaty - na gruncie Skarbu Państwa w sąsiedztwie skrzyżowania z drogą ze Stalowej Woli do Bojanowa,
 - dwa tylipanowce amerykańskie - w parku podworskim,
 - wiąz szypułkowy - w parku podworskim,
 - lipa drobnolistna - w parku podworskim.
- Przyszów-Burdze:
 - dąb szypułkowy - na terenie prywatnym,
 - dwa pomniki przyrody ustanowioną uchwałą Rady Gminy Bojanów Nr XXIII/170/02 z dnia 19.08.2002 rok, są to położone na terenie miejscowości.
- Bojanów dąb szypułkowy - na terenie leśnym przy drodze wojewódzkiej Nowa Dęba-Bojanów,
- Stany dąb szypułkowy - na terenie leśnym przy drodze dojazdowej w kierunku wsi Krawce.

Na terenie gminy nie ustanowiono dotychczas wielkoprzestrzennych form ochrony przyrody. Obiektami prawnie chronionymi jest 10 pomników przyrody żywej. Są to pojedyncze drzewa i grupy drzew wymienione powyżej. Proponuje się objęcie ochroną pomnikową kolejnych trzech kwalifikujących się obiektów w m. Stany. Są to dęby szypułkowe. Ponadto na podstawie koncesji opracowanej w ramach „Programu działań nad rozwojem ochrony przyrody i krajobrazu w województwie podkarpackim „, proponuje się włączenie całego obszaru gminy w granice projektowanego Parku Krajobrazowego Puszczy sandomierskiej. Obejmuje ona swoim zasięgiem znaczny obszar kompleksów leśnych dawnej Puszczy, położonych w północnej i centralnej części województwa. Utworzenie nowych form przyrody, a zwłaszcza parku krajobrazowego zwiększy atrakcyjność gminy w ofercie turystycznej. Ponadto dokładne rozpoznanie przyrodnicze terenu gminy w ramach opracowanej dokumentacji Parku pozwoli na wskazanie najcenniejszych terenów, występowanie gatunków chronionych i rzadkich flory i fauny.

W myśl ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych szczególnej ochronie podlegają gleby pochodzenia organicznego występujące na terenie wsi Przyszów, Korabina, Cisów Las.

Zgodnie z ustawą o lasach szczególnej ochronie podlegają kompleksy leśne posiadające status lasów chronionych, co dotyczy na terenie gminy powierzchni 6099 ha lasów państwowych.

Na terenie gminy występują następujące zbiorowiska roślinności:

- lasy i zbiorowiska leśne,
- zbiorowiska nieleśne.

Kompleksy leśne terenu gminy stanowią pozostałości dawnej Puszczy Sandomierskiej, w chwili obecnej znacznie przekształconej przez człowieka. Lasy występują w postaci zwartych, rozległych kompleksów w zachodniej i wschodniej jej części zajmując około 60% obszaru całej gminy.

Głównymi zbiorowiskami leśnymi są tu: zespół kontynentalnego boru mieszanego, subkontynentalnego boru świeżego, nieco mniejszy udział ma zespół boru wilgotnego, lasu mieszanego, świeżego i wilgotnego oraz olsu jesionowego i olsu. W zbiorowiskach tych przeważają drzewostany iglaste około 90%. Stan gatunkowy obejmuje łącznie kilkanaście gatunków drzewiastych. Trzon drzewostanu buduje sosna (82%). W podszyciu boru świeżego i mieszanego występuje kruszyna, leszczyna, jarzębina boru wilgotnego i olsu czeremcha, brzoza omszona. Lasy na terenie gmin zajmują powierzchnię 10486 ha, co stanowi 60% ogólnej powierzchni są ważnym elementem krajobrazu stanowią naturalne środowisko leśnych gatunków zwierząt. Średni wiek drzewostanów w obrębie kompleksów leśnych gminy wynosi od ok. 65 lat, a przeciętna ich zasobność ok. 250m³/ha.

Lasy i zadrzewienia na terenie gminy zajmują powierzchnię 10 486 ha, co stanowi 60% ogólnej powierzchni.

Wśród kompleksów leśnych występujących na obszarze gminy wydzielono lasy posiadające status lasów ochronnych. Łączna ich powierzchnia wynosi 6099 ha, w następujących kategoriach ochronności:

- lasy wodochronne,
- lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa Państwa,
- lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast ponad 50 tys. mieszkańców,
- lasy stanowiące drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu.

Pozostałe to lasy typowo gospodarcze. Kompleksy leśne terenu gminy charakteryzują się zadowalającą zdrowotnością. Położone są w strefie I zagrożeń przemysłowych wskazujące na uszkodzenia słabe, prócz kompleksu leśnego (około 100 ha) pozostającego w zarządzie Nadleśnictwa Kolbuszowa, gdzie występują uszkodzenia średnie.

Szata roślinna pełni funkcje klimatyczne i biologiczne, wpływające na podniesienie ogólnych standardów ekologicznych i poprawę życia oraz funkcje glebochronne i wodochronne. Flora gminy jest bardzo zróżnicowana i niezwykle bogata ze względu na obecność siedlisk o odmiennym charakterze od dolin

rzecznych poprzez tereny piaszczyste wydm z ubogimi murawami i borami po siedliska zajęte przez bory wilgotne. Obszar gminy wyróżnia się dominacją zbiorowisk leśnych.

Różnorodność występujących na terenie gminy zbiorowisk szaty roślinnej sprzyja bogactwu gatunków fauny. Faunę tego terenu można ogólnie podzielić na gatunki związane z doliną rzeczną Łęgu, gatunki leśne oraz gatunki przestrzeni otwartych. Dolina rzeki stanowi skupisko różnorodnej ornitofauny związanej ze środowiskiem wodnym. Wybitnym walorem zwłaszcza wschodniej i zachodniej części gminy jest występowanie elementów puszczańskich fauny. Znajdują tu schronienie duże zwierzęta łowne oraz przedstawiciele ornitofauny związanej ze środowiskiem leśnym. Tereny otwarte tj: łąki i pola uprawne są biotypem drobnej zwierzyny łownej (zające, kuropatwy, bażanty).

Teren gminy charakteryzuje się występowaniem obszarów i obiektów cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym.

III.2. Charakterystyka elementów przyrody nieożywionej

III.2.1. Warunki geologiczne i rzeźba terenu

Według podziału fizyko-geograficznego J. Kondrackiego teren gminy położony jest w południowej części makroregionu Kotliny Sandomierskiej w obrębie dwóch mezoregionów: Równiny Tarnobrzkiej (północna i centralna część gminy) i Płaskowyżu Kolbuszowskiego (południowa część gminy). Na obszarze tych jednostek wyróżnia się dwa zasadnicze elementy morfologiczne:

- szerokie dno doliny rzecznej Łęgu,
- powierzchnia plejstocenijskich teras akumulacyjnych.

Dno doliny Łęgu rozcina całą powierzchnię gminy na dwie części. Występują tu trzy poziomy terasowe: zalewowa, nadzalewowa i wysoka.

W obrębie plejstocenijskich teras akumulacyjnych położonych poza doliną Łęgu występuje krajobraz równinny, urozmaicony niewielkimi wzniesieniami morenowymi i wydmy o wysokości względnej do 20m występującymi pojedynczo lub w zespołach oraz dolinami nieckowatymi. Generalnie cały obszar gminy lekko wznosi się ku południowi, rzędne terenu wynoszą od 165 do 210m n.p.m.

Pod względem geologicznym teren gminy położony jest w obrębie dużej jednostki geologicznej Polski - Zapadliska Przedkarpackiego. Jest to rozległe obniżenie tektoniczne wypełnione trzeciorzędowymi osadami miocenu morskiego, zalegającymi na utworach starszych. Zapadlisko powstało w końcowej fazie ładowania geosynkliny karpackiej. Utwory je wypełniające wykształcone są w głębokomorskiej facji ilów i łupków. Ostatnim ogniwem utworów trzeciorzędowych są iły krakowieckie, których strop występuje na głębokości 2,0-14,0m p.p.t.

Iły krakowieckie przykryte są utworami czwartorzędowymi reprezentowanymi przez plejstocenijskie osady akumulacji wodno-lodowcowej reprezentowane oraz utwory rzeczne w obniżeniach terenowych.

Osady akumulacji wodno-lodowcowej reprezentowane są przez morenowe gliny zwałowe wykształcone jako gliny pylaste ciężkie, iły pylaste oraz gliny pylaste.

Utwory rzeczne reprezentowane są przez gliny pylaste, pyły, pyły piaszczyste, lokalnie gliny pylaste ciężkie twardestwowe, plastyczne i miękkoplastyczne.

Utwory plejstocenu przykrywają holocenijskie osady rzeczne reprezentowane przez piaski pylaste i drobne pyły piaszczyste i gliny pylaste. Osady zastoiskowe reprezentują namuły organiczne pylaste z domieszką torfu. Osady eoliczne występują w postaci piasków drobnych i pylastych, suchych średniozagęszczonych.

III.2.2. Zasoby naturalne

Na terenie gminy dotychczas nie stwierdzono występowania złóż surowców z grupy podstawowych. Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. jest posiadaczem koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów obejmujących m.in. teren gminy Bojanów, co stwarza szansę na udokumentowanie zasobów gazu ziemnego. Obecnie nie występują udokumentowane złoża kopalin.

Powszechnie występują tu kopaliny pospolite. Są to przydatne do celów budowlanych utwory czwartorzędowe: piaski i żwiru wodno-lodowcowe oraz piaski rzeczne i piaski wydmy. Zasoby tych surowców nie są dostatecznie rozeznane, ich przydatność winna być określona poprzez odpowiednie badania geologiczne. Aktualnie na terenie gminy nie prowadzi się koncesjonowanego wydobycia kopalin na skalę przemysłową. Stwierdza się jednak punktowo przypadki „dzikiej”: eksploatacji piasków i żwirów na potrzeby miejscowej ludności. Powstałe wyrobiska są z reguły niewielkie i szybka ulegają naturalnej sukcesji. Najmniej powodują one deformacje powierzchni terenu i degradację krajobrazu zwłaszcza na terenach leśnych w obrębie ciekawych form morfologicznych, jakimi są wydmy. Większy teren o powierzchni około 20 ha zdegradowany w wyniku nielegalnego poboru żwiru znajduje się w Stanach. Wymaga on rekultywacji i zagospodarowania.

III.2.3. Wody powierzchniowe

Teren gminy posiada dość dobrze rozwiniętą sieć rzeczną. Jest odwadniany przez rzekę Łęg (ciek II rzędu), prawy dopływ Wisły oraz gęstą sieć mniejszych cieków i kanałów.

Rzeka Łęg płynie łagodnie meandrując rozległą dolinę o szerokości kilkuset metrów generalnie z południa na północ. We wcześniejszym okresie meandrująco całej dolinie pozostawiła po sobie ślady w postaci dorzeczy wypełnionych na ogół wodą.

Rzeka Łęg nie posiada na terenie gminy obwałowań. W okresach wysokich stanów wód wody rzeki występują poza obręb koryta. Na niebezpieczeństwo zalania w warunkach katastrofalnych stanów wód (wody stuletnie) narażony jest obszar terasy zalewowej i nadzalewowej rzeki. Są to tereny częściowo zabudowane oraz użytkowane rolniczo zagrożone zalaniem i podtopieniem w miejscowościach: Laski, Przyszów- Kliny, Przyszów-Kołodzieje oraz Stany. W miejscowości Bojanów na rzece Łęg został wybudowany zbiornik retencyjny o powierzchni 2,7 ha wykorzystywany do celów rekreacyjnych.

Jakość wód powierzchniowych

Istotnym czynnikiem degradującym wody powierzchniowe są zanieczyszczenia obszarowe pochodzące ze spływów powierzchniowych, wprowadzające do wód zanieczyszczenia bakteriologiczne. W gminie Bojanów około 30% gospodarstw korzysta z zaopatrzenia w wodę z sieci lub wodociągu własnego z podłączeniem do studni gospodarczej, przy

braku zbiorczego systemu odbioru i oczyszczania ścieków. Gospodarka ściekowa organizowana jest we własnym zakresie, co stwarza zagrożenie dla środowiska wodnego. Na terenie gminy zasadniczo brak większych punktowych źródeł zanieczyszczenia wód rzeki Łęg. Jedynym źródłem zanieczyszczenia mogącym sezonowo oddziaływać na jakość wód są ścieki pochodzące z ośrodka rekreacyjnego Caritas wyposażonego w przestarzałą oczyszczalnię ścieków, często wyłączoną z eksploatacji. Ocena jakości wód polega na porównaniu pomierzonych wielkości parametrów (wskaźników zanieczyszczenia) i obliczonych stężeń ze stężeniami dopuszczalnymi dla poszczególnych klas czystości, określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. Dz. U. 32, poz. 284). Bardzo ostre wymogi klasyfikacyjne prawa polskiego powodują, że przekroczenie tylko jednego wskaźnika decyduje o zaliczeniu danego odcinka rzeki do niższej klasy jakości wody. Rzeka Łęg należy do grupy czystszych rzek województwa podkarpackiego. Badania mionitoringowe prowadzone są od 1999 roku, gdzie kontrolą objęto ponad 60-kilometrowy odcinek rzeki wyznaczając na nim 2 przekroje pomiarowo-kontrolne. Na terenie gminy Bojanów rzeka prowadzi wody III klasy czystości, natomiast w roku 2004 - IV klasy czystości – woda niezadowalającej jakości nieprzydatna do bytowania ryb. Powodem tej klasyfikacji jest coraz większe zanieczyszczenie bakteriologiczne rzeki. W grupie parametrów fizyko-chemicznych o wyniku oceny zdecydował poziom żelaza i manganu. W roku 2000 i 2001 jakość wód Łęgu uległa pogorszeniu poza terenem gminy Bojanów.

Teren gminy Bojanów odwadniany jest przez rzekę Łęg i jej dopływy.

Wody powierzchniowe płynące, są dziś najbardziej zanieczyszczonym elementem środowiska w Polsce, co jest następstwem nieracjonalnej gospodarki zasobami oraz odprowadzania nadmiernej ilości ścieków komunalnych i przemysłowych o niedostatecznym stopniu oczyszczenia. Ponadto istotnymi czynnikami degradującymi wody powierzchniowe są zanieczyszczenia obszarowe pochodzące ze spływów powierzchniowych. Występują one podczas roztopów pokrywy śnieżnej, obfitych opadów deszczu. Wprowadzane są wówczas do wód zanieczyszczenia pochodzące z gospodarki rolnej oraz zanieczyszczenia bakteriologiczne z gospodarstw domowych. Ma na to wpływ wykonanie w pierwszej kolejności urządzeń zaopatrzenia ludności w wodę a dopiero później sieci kanalizacyjnej.

W świetle przepisów Prawa wodnego oceny jakości wód powierzchniowych dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska, a badania kontrolne jakości wód prowadzi wojewódzki inspektor ochrony środowiska.

III.2.4. Wody podziemne

Wielkość zasobów wodnych zależy od wielu czynników, do których należą między innymi takie czynniki jak:

- hydrometeorologiczne i geologiczne (wielkość opadów atmosferycznych, zdolności retencyjne zlewni, warunki infiltracji, środowisko sedymentacyjne),
- antropogeniczne – (melioracja terenów, regulacja cieków wodnych, zmiany struktury wykorzystywania gruntów, a głównie wyręb lasów i zadrzewień, urbanizacja i związany z nią przyrost powierzchni trudno przepuszczalnych, wielkość poboru wody, ilość wprowadzanych do wód i do ziemi zanieczyszczeń, przerzuty wody).

Według raportu WIOŚ w Rzeszowie - stan środowiska w województwa podkarpackiego (Biblioteka Monitoringu Środowiska – Rzeszów 1999 r.), na terenie gminy występuje jeden zasadniczy poziom wodonośny. Jest to obszar geologiczny przynależny do części północnej Zapadliska Podkarpackiego. Obszar ten budują utwory trzeciorzędowe miocenu morskiego zalegające na starszym podłożu. Utwory te stanowią nieprzepuszczalną warstwę dla wód opadowych i infiltracyjnych. Na takim podłożu zalegają młodsze utwory czwartorzędowe o zmiennej miąższości od jednego do kilkudziesięciu metrów. Wody podziemne występują w tych utworach głównie w rozległych tarasach rzecznych, rynnach erozyjnych pokładach żwirów. Wody gruntowe o swobodnym zwierciadle w gruntach piaszczysto-pyłastych występują na całym terenie na różnych głębokościach od 0,5 do ponad 6,0m p.p.t. Część północna gminy znajduje się w obrębie wydzielonego w źródłach Wisły i Sanu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów. Kolektorami zasobów wodnych są czwartorzędowe piaski i żwiry. GZWP ma charakter porowy i charakteryzuje się wydajnością potencjalną typowego otworu studziennego powyżej 70m³/h, możliwością budowy dużych ujęć o wydajności powyżej 10 000m³/dobę i przewodnością warstw wodonośnych powyżej 10m²/zanieczyszczeń. Niewielki fragment w południowej części gminy w rejonie wsi Bojanów znajduje się w obrębie GZWP nr 426 Dolina Kopalna - Kolbuszowa. Jest to zbiornik o charakterze porowatym, warstwę wodonośną stanowią czwartorzędowe piaski i żwiry. Czwartorzędowy poziom na terenie gminy (w tym GZWP) pozbawiony jest przypowierzchniowej, ciągłej warstwy izolacyjnej, co stwarza zagrożenie przenikania zanieczyszczeń z powierzchni. Ponadto występujące tu wody gruntowe charakteryzują się wysoką zawartością żelaza i manganu.

1. Jakość wód podziemnych

Zbiorniki holoceniowe są zbiornikami nie izolowanymi, natomiast zbiorniki czwartorzędowe są zbiornikami słabo izolowanymi. Zagrożenie stanu czystości wód głębszych związane jest z:

- a) przedostawaniem się do warstwy wodonośnej ścieków bytowo-gospodarczych,
- b) infiltracją skażonych wód powierzchniowych,
- c) niewłaściwym stosowaniem i składowaniem nawozów mineralnych, nawozów sztucznych i środków ochrony roślin.

Niekorzystnym elementem sprzyjającym zanieczyszczeniu wód podziemnych jest koncentracja zainwestowania na terenach o większej przenikalności pionowej, co stanowi szczególne zagrożenie dla wód podziemnych, odpływu wód (ze względu na spadki terenu), a tym samym powoduje wzmożone procesy wymywania i splukiwania zanieczyszczeń powierzchniowych z terenu do koryt i cieków wodnych.

Badania jakości wód podziemnych prowadzone są przez Centralne Laboratorium Chemiczne Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 roku zakłada podział wód podziemnych na pięć klas jakościowych z uwzględnieniem wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Na terenie gminy nie zlokalizowano punktu pomiarowego, najbliższe znajdują się w Stalowej Woli i Nowej Dębce. Jak wynika z systematycznie prowadzonych badań zasobów wodnych w 2004 roku zarówno w Stalowej Woli jak

i w Nowej Dębie zanotowano wody klasy IV - niezadawalającej jakości z uwagi na to, że:

- wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów oraz słabego oddziaływania antropogenicznego,
- większość wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W miejscowości Przyszów -Ruda zostały odwiercone dwie studnie o wydajności 120m³/h, jednak z uwagi na wysokie koszty uzdatniania wody (wysoka zawartość związków żelaza i manganu) do zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie gminy wykorzystywane jest ujęcie „Ciemny Kąt” w Stalowej Woli.

IV. POLITYKA OCHRONY ŚRODOWISKA

We wcześniejszych rozdziałach przeprowadzono analizę stanu środowiska oraz uwarunkowań społeczno – gospodarczych na terenie gminy Bojanów oraz szczegółowo omówiono poszczególne elementy środowiska.

W celu realizacji przyjętych założeń konieczne jest ustalenie głównych zasad polityki ekologicznej w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Wymaga to wyznaczenia:

- **celów ekologicznych** – cel po osiągnięciu, którego ma nastąpić poprawa danego elementu środowiska stanowiący ostateczny efekt podejmowanych działań;
- **kierunków działań** – kierunki służące do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych;
- **zadań ekologicznych** – konkretne przedsięwzięcia prowadzące do realizacji wyznaczonych kierunków a tym samym celów ekologicznych. Działania te mają charakter długookresowy i winny być realizowane aż do osiągnięcia założonego celu. Z uwagi na długi okres „dochodzenia” do wyznaczonego celu, zaproponowanych zadań należy określić zadania priorytetowe (priorytety ekologiczne) do realizacji jako najpilniejsze.

Polityka ekologiczna dla gminy Bojanów oparta została na:

- Programie Ochrony Środowiska dla powiatu stalowowolskiego,
- Istniejących uwarunkowaniach prawnych z uwzględnieniem dostosowania polskiego prawa do prawa wspólnotowego Unii Europejskiej.

Poniżej przedstawiono cele, kierunki i zadania ekologiczne dla gminy Bojanów w odniesieniu do konkretnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa oraz Programie Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego, co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy.

IV.1. Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych

Jednym z podstawowych warunków zrównoważonego rozwoju jest racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi. Założenie to posłużyło do sformułowania poniższego celu ekologicznego:

Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych

W celu osiągnięcia w/w celu określono kierunki działań ekologicznych:

- Racjonalizacja użytkowania wody,
- Zaniechanie nieuzasadnionego wykorzystywania wód podziemnych na cele przemysłowe,
- Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji,
- Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Realizacja określonych celów i kierunków ekologicznych powinna być realizowana przez konkretne zadania ekologiczne.

IV.1.1. Racjonalizacja użytkowania wody

Wszystkie działy gospodarki korzystające z zasobów wodnych powinny prowadzić racjonalne jej użytkowanie objawiające się ograniczeniem w najbliższej przyszłości zużycia wody (głównie w przemyśle i rolnictwie) oraz minimalizacją strat związanych z jej rozpraszaniem.

Krajowy limit w zakresie zmniejszenia wodochłonności produkcji został ustalony na 50% w stosunku do 1990 r.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działań to:

1. Wprowadzenie normatywów zużycia wody w wodochłonnych dziedzinach produkcji w oparciu o zasadę stosowania najlepszych dostępnych technik – BAT, (przedsiębiorstwa na terenie gminy).
2. Ustalenie normatywnych wskaźników zużycia wody w gospodarce komunalnej stymulujących jej oszczędzanie.
3. Ograniczenie wykorzystywania wód podziemnych do celów przemysłowych (poza przemysłem spożywczym i niektórymi specjalnymi działami produkcji).
4. Realizacja przez zakłady planów racjonalnego gospodarowania wodą (np. wprowadzających zamknięte obiegi wody).

IV.1.2. Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości w produkcji

Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji jest jednym z najważniejszych zadań w polityce ekologicznej państwa. Prowadzi ono do likwidacji zanieczyszczeń, uciążliwości i zagrożeń „u źródła”.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działań to:

- Wprowadzenie powiatowych wskaźników materiałochłonności i odpadowości produkcji, w celu mobilizacji przedsiębiorstw do stosowania technologii odpowiadających wyznaczonym lokalnym normom i bardziej przyjaznych środowisku (zmniejszenie strumienia wytwarzanych odpadów, zwiększenie ponownego wykorzystania surowców odpadowych, rozdzielanie strumienia odpadów).

- Wprowadzenie ograniczeń dotyczących możliwości składowania odpadów z przemysłu ze wskazaniem właściwej metody ponownego wykorzystania bądź unieszkodliwiania.
- Wprowadzenie nowych małodopadowych technologii.
- Wprowadzenie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych (ulgi podatkowe, możliwość współfinansowania, itp.).

IV.1.3. Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Polityka energetyczna państwa przewiduje do roku 2010 zmniejszenie zużycia energii na jednostkę krajowego produktu o 25% w stosunku do 2000 roku. Zakłada się ponadto w roku 2010 osiągnięcie poziomu 7,5% udziału energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii pierwotnej. Poziom ten ma być osiągnięty poprzez odpowiednie wykorzystanie zasobów biomasy, energii wody i wiatru, słońca, wód geotermalnych oraz biogazu z odpadów.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. Opracowanie i wdrożenie (zgodnie z Prawem Energetycznym) planów zaopatrzenia w energię. Dokument ten powinien określać rozwiązania w tym przedmiocie na obszarze gminy z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska.
2. Wprowadzenie energooszczędnych technologii i urządzeń w przemyśle i energetyce lokalnej oraz podniesienie ich sprawności.
3. Poprawa parametrów energetycznych budynków - termo renowacja (dobór otworów drzwiowych i okiennych o niskim współczynniku przenikalności cieplnej, właściwa izolacja termiczna ścian - ocieplenie budynków, lokalizacja nowych obiektów zgodnie z naturalną (cieplejszą), kierunkową orientacją stron świata).
4. Zwiększenie udziału energii otrzymywanej z surowców odnawialnych w całkowitym zużyciu energii. W miejsce węglowego opalania piecyków i kotłów stosowanie drewna, odpadów drewna i innych surowców stanowiących biomasę.

IV.2. Ochrona powietrza

Gmina Bojanów położona jest w rejonie o korzystnych warunkach aerosanitarnych. Na jej terenie z uwagi na brak rozwiniętego przemysłu lokalnego brak punktowych źródeł emisji substancji do powietrza mogących znacząco wpływać na pogorszenie stanu atmosfery. Ograniczenie aglomeracji miejsko-przemysłowej w Stalowej Woli jest ograniczone przez rozległe kompleksy leśne w otoczeniu i na terenie gminy. Głównymi źródłami emisji substancji do powietrza w gminie Bojanów są: paleniska indywidualne, transport oraz rolnictwo (hodowla bydła, zabiegi agrotechniczne). Brak jest rozwiniętego, szczególnie uciążliwego przemysłu.

Przepisy ustawy Prawo Ochrony Środowiska nakazują dokonywania oceny poziomu substancji w powietrzu co roku w wyznaczonych strefach. Strefę taką stanowi m. in. obszar powiatu stalowowolskiego. Na terenie gminy nie wykonuje się kontroli jakości powietrza. Najbliższe punkty pomiarowe znajdują się na terenie Stalowej Woli i Niska.

Według danych zawartych w „Ocenie jakości powietrza w województwie podkarpackim w roku 2004” opracowanej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie – na terenie powiatu stalowowolskiego w roku 2004 nie wystąpiły przekroczenia wartości dopuszczalnych stężeń dla podstawowych substancji powietrza tj. w zakresie dwutlenku azotu, tlenku węgla, ołowiu oraz benzeny. Podsumowując: cały obszar powiatu stalowowolskiego, a więc i gmina Bojanów, charakteryzują się dobrym stanem jakości powietrza. Przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie Nr 861 i 872. Jak wynika z danych (2002 rok) nasilenie ruchu na tych drogach jest niewielkie (około 1000 pojazdów ciągu doby). Wobec powyższego można wnioskować, iż w rejonie tych tras nie występuje uciążliwość związana z emisją substancji komunikacyjnych.

Istotny wpływ na poprawę jakości powietrza miała zmiana systemów ogrzewania z węglowego na gazowy we wszystkich kotłowniach obiektów stanowiących własność gminy. W latach 2000–2004 w ramach modernizacji kotłowni zmieniono system ogrzewania w dziewięciu obiektach własności Gminy.

Zgodnie z przepisami polskiego prawa ochrona powietrza polega na zapobieganiu powstawaniu zanieczyszczeń, ograniczaniu lub eliminowaniu wprowadzonych do powietrza substancji zanieczyszczających w celu zmniejszenia stężeń do dopuszczalnego poziomu lub utrzymania ich na poziomie dopuszczalnych wielkości.

Uwzględniając założenia ochrony powietrza określono cel ekologiczny:

Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową w celu utrzymania jakości powietrza na poziomie roku 2004

W celu osiągnięcia w/w celu określono kierunki działań ekologicznych:

- Ograniczenie emisji do powietrza w energetyce i przemyśle,
- Ograniczenie emisji w sektorze mieszkalnictwa.

Realizacja określonych celów i kierunków ekologicznych powinna być realizowana przez konkretne zadania ekologiczne.

IV.2.1. Ograniczenie emisji do powietrza w jednostkach gospodarczych, instytucjach i obiektach infrastruktury

W emisji substancji do powietrza dominującą rolę odgrywają sektory wytwarzania i zaopatrzenia w energię oraz przemysł, jak również małe i średnie podmioty gospodarcze spalające węgiel w celach grzewczych i technologicznych. Skupienie się na ograniczeniu emisji z wymienionych sektorów przyniesie pewne efekty ekologiczne na terenie gminy.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. Modernizacja istniejących oraz instalacja nowych urządzeń ochronnych i ograniczających emisję (w takich przypadkach istnieje możliwość wspólnego ubiegania się Urzędów wraz z zakładami o środki finansowe np. z eko – konwersji naszego zadłużenia).
2. Objęcie pozwoleniami emisyjnymi (w ramach gospodarczego korzystania ze środowiska) wszystkich zakładów przemysłowych (zarówno dużych jak i małych).

3. Wprowadzenie systemu monitoringu i kontroli emisji zanieczyszczeń na terenie przedsiębiorstw (w razie przekroczeń dopuszczalnych stężeń należy spowodować, za pomocą wszystkich dostępnych środków administracyjnych, zaprzestania emisji).

4. Zachęcanie zakładów do samokontroli poprzez wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem (ISO 14 000) w obrębie przedsiębiorstwa.

IV.2.2. Ograniczenia w sektorze mieszkalnictwa

Istotny wpływ na jakość powietrza ma tak zwana „niska emisja” zanieczyszczeń pochodząca przede wszystkim z indywidualnych gospodarstw domowych. Źródłem powstawania zanieczyszczeń jest przede wszystkim wykorzystywane w przestarzałych urządzeniach grzewczych paliwo w postaci niskiej jakości węgla, a także różnego typu materiały odpadowe. Do obiektów będących własnością gminy, których eksploatacja powoduje emisję należą: kotłownia Urzędu Gminy Bojanów, kotłownia GOK Bojanów, kotłownia WDK Przyszów, Publiczna Szkoła Podstawowa w Stanach, Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 w Bojanowie.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. Instalowanie kotłów wykorzystujących ekologiczne nośniki ciepła (drewno, gaz oraz nośniki niekonwencjonalne, pochodzące z odnawialnych źródeł jak np. energia słoneczna, wiatrowa), dzięki czemu będzie następować eliminacja węgla jako paliwa.

2. Wymiana starych wyeksploatowanych kotłów węglowych na nowoczesne, wysoko sprawne, posiadające atest jako przyjaznych dla środowiska.

3. Edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat wykorzystania proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych (szczególnie tworzyw sztucznych i różnego rodzaju materiałów impregnowanych).

Uwarunkowania prawne

Członkostwo w Unii Europejskiej zobowiązuje Polskę do dostosowania aktualnie obowiązujących przepisów do przepisów unijnych.

Kompleksową regulację w dziedzinie ochrony powietrza stanowi w Unii Europejskiej tzw. dyrektywa ramowa w sprawie oceny i zarządzania jakością powietrza w otoczeniu – 96/62/EC oraz dyrektywy pochodne.

Instrumenty prawne wykorzystywane do ograniczenia emisji zanieczyszczeń w Polsce, uwzględniające wymagania dyrektyw UE, to przede wszystkim Prawo Ochrony Środowiska oraz wydane do niego przepisy wykonawcze do najważniejszych należą:

- rozporządzenie Rady Ministrów, w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. 2004 Nr 279 poz. 2758);
- rozporządzenie Ministra Środowiska, zakres i sposób przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. 2002 Nr 204, poz. 1727);
- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów

niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2002 Nr 87, poz. 796);

- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie sposobów, metod i zakresu dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu, górnych i dolnych progów oszacowania dla substancji o ustalonych poziomach dopuszczalnych oraz metodyk referencyjnych modelowania jakości powietrza (Dz. U. 2002 Nr 87, poz. 798);
- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy ochrony powietrza (Dz. U. 2002 Nr 115, poz. 1003);
- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2003 Nr 1, poz. 12).

Zgodnie z Prawem Ochrony Środowiska art. 87, ocenę jakości powietrza dokonuje się w strefach, które stanowią miasta i aglomeracje o liczbie ludności większej niż 250 tys. oraz obszary powiatów nie wchodzących w skład aglomeracji. Na podstawie art. 89 wojewoda, co roku dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 19 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 7 poz. 78), wojewoda w terminie do dnia 30 września 2003 r. powinien wydać rozporządzenie określające programy ochrony powietrza dla wyznaczonych stref.

IV.3. Ochrona przed hałasem

U źródeł uciążliwości związanych z hałasem leżą przede wszystkim komunikacja i działalność gospodarcza. Obecnie dominującym źródłem hałasu jest komunikacja z uwagi na dynamiczny rozwój przemysłu motoryzacyjnego, a jednocześnie wzrost mobilności społeczeństwa, w dużej mierze związanej z rozwojem turystyki. Ostatnie badania wskazują na poszerzanie obszarów o niekorzystnym klimacie akustycznym, co w konsekwencji prowadzi do objęcia szkodliwym wpływem hałasu coraz większej liczby ludzi.

Gmina Bojanów nie była przedmiotem badań natężenia hałasu.

Zgodnie z Prawem Ochrony Środowiska (Dział V, art. 112), „ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, między innymi poprzez utrzymanie hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie oraz przez zmniejszenie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, w przypadku, gdy nie jest on dotrzymany”.

Uwzględniając założenia ochrony przed hałasem określono cel ekologiczny:

Utrzymanie na dotychczasowym poziomie hałasu komunikacyjnego i hałasu pochodzącego z obiektów działalności gospodarczej

W celu osiągnięcia w/w celu określono kierunki działań ekologicznych:

- Ochrona przed hałasem komunikacyjnym,

- Ochrona przed hałasem generowanym z zakładach działalności gospodarczej.

Realizacja określonych celów i kierunków ekologicznych powinna być realizowana przez konkretne zadania ekologiczne.

IV.3.1. Ochrona przed hałasem komunikacyjnym

Natężenie hałasu drogowego zależy od:

- rodzaju i hałaśliwości pojazdów,
- ukształtowania terenu.

Mając powyższe na uwadze, w szczególności niewielkie natężenie ruchu na drogach wojewódzkich przebiegających przez teren gminy, można przypuszczać, że uciążliwość związana z emisją hałasu drogowego nie występuje.

IV.3.2. Ochrona przed hałasem generowanym w zakładach działalności gospodarczej

Hałas generowany przez obiekty działalności gospodarczej ma charakter lokalny. Związany jest między innymi z lokalizacją niewielkich zakładów produkcyjnych oraz obiektów usługowych w pobliżu terenów o charakterze zabudowy jednorodzinnej. Na terenie gminy źródłami hałasu przemysłowego są traki, piły oraz urządzenia obróbki drewna w trzech zakładach świadczących usługi tartaczne znajdujących się w miejscowościach: Przyszów-Ruda, Przyszów-Zapuscie i Korabina. Obiekty te nie powodują pogorszenia klimatu akustycznego w sąsiedztwie, ich uciążliwość zamyka się w granicach własności terenu.

Uciążliwość spowodowana nadmierną emisją hałasu jest charakterystyczna głównie dla terenów zwartej zabudowy, dotyczy terenów mieszkalno-przemysłowych.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. Systematyczna kontrola zakładów produkcyjnych, zwłaszcza tych zlokalizowanych w pobliżu jednostek osadniczych lub na ich terenie.
2. Egzekwowanie w zakładach produkcyjnych zmian technologicznych w przypadku przekroczeń emisji hałasu (stosowania obudów dźwiękochłonnych, ekranów oraz tłumików akustycznych).
3. Wyznaczenie stref ochronnych wokół zakładów produkcyjnych, w obrębie których nie należy lokalizować budynków mieszkalnych.
4. Tworzenia pasów zwartej zieleni ochronnej wokół zakładów produkcyjnych.

Uwarunkowania prawne

Zagadnienia prawne z zakresu ochrony przed hałasem, reguluje przede wszystkim Prawo Ochrony Środowiska wraz z wydanymi do niego przepisami wykonawczymi. Do najważniejszych z nich należą:

- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2004 Nr 178 poz. 1841);
- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać

programy ochrony środowiska przed hałasem (Dz. U. 2002 Nr 179. 1498).

Zgodnie z art. 117 Prawa Ochrony Środowiska dokonuje się oceny stanu akustycznego środowiska. Obowiązkowo dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys. oraz dla terenów poza aglomeracjami określonych art. 179 ust. 1. POŚ.

Dodatkowo tereny, dla których dokonywana będzie ocena stanu akustycznego środowiska, mogą zostać również określone w powiatowym programie ochrony środowiska.

Na potrzeby oceny stanu akustycznego środowiska tworzone są mapy akustyczne.

Na podstawie art. 118 ust. 1 POŚ, starosta sporządza, co 5 lat mapy akustyczne, dla aglomeracji powyżej 100 tys. mieszkańców oraz dla terenów określonych w powiatowym programie ochrony środowiska.

Na podstawie art. 119 ust. 1 dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, tworzy się programy działań, których celem jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego. Dla aglomeracji powyżej 100 tys. mieszkańców oraz dla terenów określonych w powiatowym programie ochrony środowiska, programy działań (programy ochrony środowiska przed hałasem) uchwała rada powiatu, a dla terenów, o których mowa w art. 179 ust. 1, programy określa w drodze rozporządzenia wojewoda.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 19 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 7 poz. 78) - starostowie w terminie do dnia 30 czerwca 2012 r. powinni sporządzić mapy akustyczne dla terenów określonych w art. 118 ust. 1 Prawa Ochrony Środowiska. Rady powiatów w terminie do dnia 30 czerwca 2013 r. powinny uchwalić programy działań określone w art. 119 ust. 1 Prawa Ochrony Środowiska. Wojewodowie do dnia 30 czerwca 2007 r. powinni określić programy działań dla terenów, o których mowa w art. 179 ust. 1 Prawa Ochrony Środowiska.

IV.4. Ochrona przez promieniowaniem elektromagnetycznym

Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące występuje w zakresie częstotliwości 1Hz do 10^{16} Hz. Źródła tego promieniowania oddziałujące na środowisko mogą mieć charakter liniowy lub punktowy.

Źródłem tego promieniowania są stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, medyczne urządzenia diagnostyczne i terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i gospodarstwa domowego (kuchenki mikrofalowe) oraz systemy przesyłowe energii elektrycznej. Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne znaczenie mają źródła liniowe - linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym wynoszącym 110 kV lub wyższym oraz źródła punktowe - urządzenia emitujące elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące w zakresie częstotliwości 0,1-300,000 Mhz.

Na terenie gminy nie stwierdza się zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym. Przez teren gminy nie przebiegają linie wysokich napięć. Linie średnich napięć są zlokalizowane w sposób nie kolidujący z zabudową mieszkalną. Zagrożenie negatywnym oddziaływaniem stacji bazowych telefonii komórkowych w miejscowości Stany poprzez wytwarzanie pola elektromagnetycznego zostało wyeliminowane w rezultacie właściwej lokalizacji. Praktycznie przekroczenia

natężeń dopuszczalnych występują w wolnej przestrzeni niedostępnej dla ludzi na znacznych wysokościach.

Zagadnienia ochrony ludzi i środowiska przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym są uregulowane przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, prawa budowlanego, prawa ochrony środowiska, zagospodarowania przestrzennego i przepisami sanitarnymi.

Uwzględniając założenia ochrony przed promieniowaniem określono cel ekologiczny:

Ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym

W celu osiągnięcia w/w celu określono kierunki działań ekologicznych:

- Inwentaryzacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego,
- Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

Realizacja określonych celów i kierunków ekologicznych powinna być realizowana przez konkretne zadania ekologiczne.

IV.4.1. Inwentaryzacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego

W celu określenia wielkości problemu zanieczyszczenia środowiska elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym oraz jego wzrostu, konieczne jest podjęcie następujących działań.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

- ↳ Inwentaryzacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego oraz kontrola wprowadzania do środowiska nowych urządzeń emitujących promieniowanie

Uwarunkowania prawne

Za najistotniejsze przepisy prawne w dziedzinie ochrony przed promieniowaniem należy uznać zapisy ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.), Dział VI – Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.

Według zapisów art. 124 POŚ, wojewoda prowadzi rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Rejestr ten jest corocznie aktualizowany.

Obecnie brak jest stosownych przepisów wykonawczych – rozporządzeń, regulujących szczegółowo zasady ochrony przed promieniowaniem.

Ponadto, zagadnienia ochrony ludzi i środowiska przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym są uregulowane również przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, prawa budowlanego, zagospodarowania przestrzennego oraz przepisami sanitarnymi.

IV.5. Ochrona wód

Gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych oraz korzystanie z wód reguluje

ustawa Prawo Wodne. Zakłada ona gospodarowanie wodami uwzględniające zasadę wspólnych interesów i powinna być realizowana przez współpracę administracji publicznej, użytkowników wód i przedstawicieli lokalnych społeczności.

Uwzględniając założenia ochrony zasobów wodnych określono cel ekologiczny:

Zapewnienie mieszkańcom odpowiedniej jakości i ilości wody do picia, dążenie do zapewnienia odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody

Zgodnie z zapisami Prawa Wodnego, mówiąc o jakości użytkowej wód należy rozumieć wody:

- ↳ powierzchniowe i podziemne, które są lub mogą być wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia;
- ↳ powierzchniowe wykorzystywane do celów rekreacyjnych, a w szczególności do kąpieli;
- ↳ powierzchniowe przeznaczone do bytowania ryb, skorupiaków i mięczaków lub innych organizmów w warunkach naturalnych oraz umożliwiających migracje ryb.

W celu osiągnięcia w/w celu określono kierunki działań ekologicznych:

- Zarządzanie zasobami wodnymi,
- Ochrona wód,
- Ochrona przeciwpowodziowa i retencja wodna.

Realizacja określonych celów i kierunków ekologicznych powinna być realizowana przez konkretne zadania ekologiczne.

Jednym z celów polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie mieszkańcom wody pitnej dobrej jakości. Ważne z tego względu jest utrzymywanie jakości wód podziemnych i powierzchniowych, co najmniej na poziomie wymaganym przepisami.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. Minimalizacja strat wody na przesyle wody wodociągowej (przewody magistralne i lokalne).
2. Wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowywaniu terenów ochronnych wód podziemnych oraz ujęć wody.
3. Przeprowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnej propagującej optymalizację zużycia wody przez indywidualnych użytkowników (np. gromadzenie wody deszczowej i wykorzystywanie jej na cele agrarne – do podlewania zieleni).
4. Zmniejszenie przenikania zanieczyszczeń z powierzchni ziemi do warstw wodonośnych oraz ochrona przed nadmierną eksploatacją wód podziemnych.
5. Optymalizacja wykorzystania (dociążenie) budowanej oczyszczalni ścieków w kierunku spełnienia wymagań obowiązującego prawa oraz dyrektyw Unii Europejskiej.

6. Zewidencjonowanie wszystkich zbiorników bezodpływowych i zintensyfikowanie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania.

7. Preferowanie użytkowania łakowego oraz kształtowanie pasów roślinności wzdłuż cieków wodnych.

IV.6. Ochrona przeciwpowodziowa i retencja wodna

Z obowiązującego w Polsce stanu prawnego wynikają ograniczenia w lokowaniu nowej zabudowy na zawału obszarów zalewowych. Powszechnie akceptowanym kierunkiem działań sprzyjających ograniczeniu ryzyka powodziowego jest także odbudowa zdolności retencyjnych na obszarze zlewni.

W ochronie przeciwpowodziowej bardzo ważne jest wprowadzenie kompleksowego systemu ochrony przed powodzią oraz systemu zbiorników retencji wodnej.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. Wyznaczenie i ujęcie w studiach i kierunkach zagospodarowania przestrzennego terenów zalewowych.

2. Doskonalenie systemu monitorowania i ostrzegania o zagrożeniu powodzią.

3. Należyte utrzymanie wód (udrażnianie przepływu, utrzymanie urządzeń wodnych).

4. Zwiększenie naturalnej retencji zlewni - prowadzenie zalesień i ograniczenie wyrębów lasów.

5. Uporządkowanie i ograniczenie systemów melioracyjnych.

W zakresie ochrony przed powodzią w gminie Bojanów ustala się konieczność budowy wałów przeciwpowodziowych rzeki Łęg oraz zbiorników retencyjnych na rzece. Do czasu realizacji tych zadań należy wyłączyć z zainwestowania obszary narażone na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi (zasięg wód stuletnich Q1). Jako podstawowe zadania w zakresie melioracji szczegółowej uznaje się modernizację - odbudowę istniejących systemów w tym w pierwszej kolejności na obiekcie „Korabina” sołectwa Gwoździec, Cisów Las. Należy dokonać korekty zasięgu istniejących obiektów melioracji szczegółowej w nawiązaniu do projektu dolesień. W zakresie melioracji podstawowej główne zadania to:

- budowa zbiornika „Krawce” (23 mln m³ 637 ha) wraz z systemem obwałowań rzeki Łęg i systemem obwałowań przyległych terenów (system Burdze i Przyszów),
- regulacja rzeki Łęg,
- regulacja zbiorników małej retencji pełniących również funkcję rekreacyjną:
 - B-1 „Bojanów” - powierzchnia 4,0 ha,
 - B-2 „Stany-Załęże” - powierzchnia 1,5 ha,
 - B-3 „Przyszów-Kołodzieje” - powierzchnia 3,1 ha.

IV.7. Melioracje wodne

Melioracje podstawowe

Na terenie gminy Bojanów występuje sieć urządzeń

melioracyjnych, które dzielą się na urządzenia melioracji podstawowych i szczegółowych. Do urządzeń melioracji podstawowych na terenie gminy należą rzeki Grochalka, Kowale, Filipka i Łęgowisko o ogólnej długości 16,9 km. Są to ciekły odbierające wodę z melioracji szczegółowych. Odbudowany jest tylko jeden ciek Łęgowisko na długości 7,4 km.

Odbudowy i konserwacji przez PZMiUW wymagają pozostałe urządzenia melioracji podstawowej na długości 9,5 km.

Melioracje szczegółowe

Gminna Spółka Wodna w Bojanowie działała samodzielnie od 1992 roku obejmowała swym zasięgiem działania powierzchnię 890 ha gruntów zmeliorowanych, w tym 432 ha to grunty orne, a 458 ha to trwałe użytki zielone. Powierzchnia zmeliorowana podzielona jest na cztery obiekty:

- obiekt Korabina - 627,12 ha - 26,2 km rowów,
- obiekt Laski - 238,57 ha - 12,8 km rowów,
- obiekt Stany - 15,0 ha - 1,7 km rowów,
- obiekt Bojanów - 11,71 ha - 2,0 km rowów.

Obecnie Gminna Spółka Wodna od dwóch lat nie wykonuje określonych w statucie, zadań w zakresie konserwacji urządzeń melioracji szczegółowych tj: rowów, otwartych sieci drenarskich oraz budowli melioracyjnych, a także utrzymania i eksploatacji tych urządzeń. Nie otrzymała również dotacji z Powiatowego Urzędu Pracy w Stalowej Woli, i Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych. Stan techniczny urządzeń jest niezadowolający.

Najpilniejsze potrzeby to – reaktywowanie działalności Gminnej Spółki Wodnej w Bojanowie.

Uwarunkowania prawne

Główną regulacją prawną odnoszącą się do zagadnień gospodarki wodnej jest ustawa Prawo Wodne z dnia 18 lipca 2001 (Dz. U. z 2001 r. Nr 115 poz. 1229). Podstawowymi aktami wspomagającymi są Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) oraz ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2001 Nr 72 poz. 747). Dodatkowe regulacje w zakresie ochrony wód znajdują się w przepisach wykonawczych do wymienionych ustaw. Najważniejsze z nich to:

- rozporządzenie Ministra Infrastruktury, w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody (Dz. U. 2002 r. Nr 8 poz. 79);
- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie warunków, jakie należy spełniać przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2004 r. Nr 68 poz. 1763);
- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz częstotliwości pobierania próbek wody, metodyk referencyjnych analiz i sposobu oceny, czy wody odpowiadają wymaganym warunkom (Dz. U. 2002 r. Nr 204 poz. 1727);

- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. 2002 r. Nr 241 poz. 2093, Dz. U. 2003 r. Nr 4 poz. 44);
- rozporządzenie Ministra Zdrowia, w sprawie warunków, jakim powinna odpowiadać woda do picia i na potrzeby gospodarcze, woda w kąpieliskach, oraz zasad sprawowania kontroli jakości wody przez organy Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. 2000 r. Nr 82 poz. 937).

IV.8. Ochrona powierzchni ziemi

Ochrona powierzchni ziemi zgodnie z zapisami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, polega na zapewnieniu jej jak najlepszej jakości.

Uwzględniając założenia ochrony powierzchni ziemi określono cel ekologiczny:

Ochrona powierzchni ziemi i właściwe wykorzystanie gleb

W celu osiągnięcia w/w celu określono kierunki działań ekologicznych:

- Ochrona zasobów gleb nadających się do wykorzystania rolniczego przed ich przeznaczeniem na inne cele.

Realizacja określonych celów i kierunków ekologicznych powinna być realizowana przez konkretne zadania ekologiczne.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi w gminie Bojanów jako cel podstawowy ustala się przeprowadzenie rekultywacji terenów zdewastowanych w wyniku „dzikiej” eksploatacji żwirów w miejscowości Stany. Proponuje się rekultywację o kierunku wodnym i rekreacyjne zagospodarowanie terenu.

IV.8.1. Gleby użytkowane rolniczo

Należy dążyć do racjonalnego wykorzystania tych gleb oraz zapewnienia im właściwej ochrony.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. Racjonalne zużycie nawozów oraz środków ochrony roślin.
2. Prowadzenie właściwej struktury zagospodarowania przestrzennego (zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych o wyższych klasach bonitacyjnych wyłączonych z produkcji rolnej i przeznaczonych na inne cele oraz zagospodarowywanie gruntów o niskiej przydatności rolniczej).
3. Dostosowanie formy zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji do naturalnego potencjału gleb.
4. Podnoszenie jakości i struktury gleb poprzez wykorzystanie kompostu.
5. Stosowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych w celu ochrony przed erozją wodną i wietrzną oraz stałe utrzymywanie gleb szczególnie narażonych pod pokrywą roślinną.

6. Kształtowanie struktury upraw przeciwdziałającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb oraz przeciwdziałanie zakwaszaniu.

7. Upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej.

8. Rekultywacja terenów zdegradowanych.

9. Właściwe utrzymanie i odbudowa urządzeń melioracyjnych.

W gminie Bojanów zaleca się oszczędne dysponowanie gruntami wysokiej bonitacji. Szczególnej ochronie podlegają gleby pochodzenia organicznego występujące na terenie wsi: Przyszów, Korabina, Cisów Las.

IV.9. Surowce mineralne

Ochrona złóż kopalin powinna być realizowana w celu prowadzenia racjonalnej gospodarki w eksploatacji złóż.

Główne kierunki działań w zakresie ochrony zasobów złóż surowców mineralnych:

1. Uwzględnienie w studiach uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego, celem umożliwienia w miarę potrzeb uzyskania koncesji na pobór zasobów mineralnych (żwir, piasek).

2. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

Uwarunkowania prawne

Zagadnienia prawne z zakresy ochrony powierzchni ziemi, regulują przede wszystkim Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.), Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 1994 r. Nr 27, poz. 96 z późn. zm. – ustawa z dnia 27 lipca o zmianie ustawy Prawo geologiczne i górnicze Dz. U. 2001 Nr 110, poz. 1190), ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1994 r. Nr 89, poz. 415 z późn. zm.) oraz ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 1995 r. Nr 16, poz. 78 z późn. zm.). Do najważniejszych przepisów wykonawczych należą:

- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie określenia standardów jakości gleby (Dz. U. 2002 r. Nr 165 poz. 1359);
- rozporządzenie Rady Ministrów, w sprawie określenia organów właściwych w zakresie administracji geologicznej i nadzoru górniczego (Dz. U. 1998 r. Nr 162 poz. 1144).

IV.10. Gospodarka odpadami

Ochrona środowiska przed odpadami powinna być traktowana priorytetowo, ponieważ odpady stanowią źródło zanieczyszczenia wszystkich elementów środowiska. Tak też została potraktowana w niniejszym Programie. Gminny Plan Gospodarki Odpadami stanowi integralną część Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bojanów.

Uporządkowanie gospodarki odpadami ukierunkowane jest na wprowadzenie:

- minimalizacji wytwarzania odpadów
- zwiększenie stopnia powtórnego wykorzystania i bezpieczne składowanie odpadów.

IV.11. Zasoby przyrodnicze

Ochrona zasobów przyrody ma prowadzić do zachowania istniejącego jej stanu (różnorodności gatunkowej) oraz stwarzania warunków do jak najlepszego rozwoju.

Uwzględniając konieczność ochrony zasobów przyrody określono cel ekologiczny:

Ochrona i utrzymanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych

W celu osiągnięcia w/w celu określono kierunki działań ekologicznych:

- Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych.
- Integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym.
- Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt.
- Ochrona lasów.
- Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody.

Realizacja określonych celów i kierunków ekologicznych powinna być realizowana przez konkretne zadania ekologiczne.

IV.12. Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych

Rozwój gospodarczy powiatu pociąga za sobą niebezpieczeństwo degradacji obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, z tego względu ważne jest połączenie systemu rozwoju obszarów cennych przyrodniczo z rozwojem społeczno gospodarczym.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. Opracowania ekofizjograficzne jako podstawa rozwoju systemu obszarów chronionych (wszechstronna dokumentacja charakteryzująca poszczególne elementy przyrodnicze na terenie gminy)
2. Zapewnienie ochrony obszarów cennych przyrodniczo, dotychczas nie objętych ochroną, ale ważnych z punktu widzenia zapewnienia spójności ekologicznej. Przygotowanie planu zabiegów konserwacyjnych i pielęgnacyjnych parków oraz pomników przyrody.
3. Powiązanie przestrzenne prawnych form i działań ochrony przyrody z sąsiadującymi gminami

IV.13. Integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym

Ze względu na gęstnienie sieci infrastruktury w krajobrazie oraz potencjalny rozwój gospodarczy, należy zadbać o uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania wniosków wynikających z istniejącej lub planowanej lokalizacji terenów chronionych (parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu).

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego selektywnego dostępu do terenów wyjątkowo cennych przyrodniczo.

2. Przestrzeganie odpowiednich procedur lokalizacyjnych chroniących tereny cenne przyrodniczo przed przeinwestowaniem.

3. Przeciwdziałanie rozwojowi budownictwa mieszkalnego i rekreacyjnego na terenach chronionych.

IV.14. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Celem ochrony gatunkowej jest zabezpieczenie dziko występujących gatunków zwierząt i roślin szczególnie rzadkich i zagrożonych wyginięciem oraz zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. Ochrona ekosystemów łąkowych i polnych (m. in. zakaz wypalania traw i ściernisk)
2. Stworzenie odpowiednich warunków bytowania i migracji organizmów wodnych.
3. Zachowanie i uzupełnienie istniejącego systemu zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych
4. Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej, celem wskazania cennych przyrodniczo siedlisk, które należy wyłączyć np. z zalesiania.

Na terenie gminy system powiązań ekologicznych (tereny otwarte) tworzy dolina Łęgu, rozległe kompleksy leśne o dużej wartości przyrodniczej, naturalne ekosystemy łąkowe, zadrzewienia śródpolne i przydrożne. Obszary te powinny być chronione przed agresywnym zainwestowaniem, posiadają predyspozycje do pełnienia funkcji biotycznej-systemu terenów otwartych w gminie dla zapewnienia pożądanego przewietrzania, migracji gatunków, zachowania enklaw roślinności i ostoi zwierząt.

IV.15. Ochrona lasów

Istniejące obszary leśne wymuszają podjęcie zdecydowanych działań ochronnych istniejących zasobów w celu zachowania ich funkcji (przyrodniczej, społecznej i gospodarczej).

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. Prowadzenie stałego monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (choroby, szkodniki).
2. Prowadzenie zalesiania równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów i poprawy struktury wiekowej drzewostanów.
3. Zalesianie leżących odłogiem oraz słabych bonitacyjnie użytków rolnych.
4. Stworzenie systemu zachęcającego rolników do zalesiania nieużytków będących ich własnością.

5. Szkolenie prywatnych właścicieli lasów na temat prawidłowych zasad gospodarki leśnej.

6. Rozwój roli ochronnej i buforowej lasów.

V. EDUKACJA EKOLOGICZNA SPOŁECZEŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY

Edukacja ekologiczna to koncepcja kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem „myśleć globalnie, działać lokalnie”. Powinna ona objąć wszystkie grupy społeczeństwa – od dzieci, młodzieży, dorosłych do decydentów.

Działalność edukacyjna jest elementem właściwego podejścia do problemów ochrony środowiska. Oznacza to, że:

- inwestycji dotyczących środowiska nie można wdrażać i oceniać bez uwzględniania korzystających ze środowiska, jakimi są mieszkańcy. Określenie zakresu najistotniejszej wiedzy, jaka jest im niezbędna do przekazania oraz sposób jej prezentacji przy współudziale z nowymi technologiami to konieczny element oceny efektywności każdej inwestycji w tej sferze,
- działania edukacyjne powinny być uzależnione od prowadzonej przez daną jednostkę (powiat, miasto, gminę) polityki ochrony środowiska. W przeciwnym razie należy się liczyć z ograniczonymi efektami praktycznymi.

Doświadczenia wielu zachodnich państw wskazują, że tylko przy współudziale mieszkańców można uzyskać zakładane efekty. Dlatego tak ważne jest zaangażowanie każdego mieszkańca w tą problematykę. Poprzedzone to musi być odpowiednim, „teoretycznym”, przygotowaniem społeczeństwa do planowanych działań, gdyż w przeciwnym razie skończy się to niepowodzeniem.

Ważnym zadaniem jest wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. Promowanie zachowań związanych z codziennym bytowaniem mieszkańców zgodnych z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody.

2. Podejmowanie działalności edukacyjnej w zakresie szkodliwości wypalania traw, ściernisk i nieużytków.

3. Rozwój szlaków turystycznych i przyrodniczych ścieżek dydaktycznych.

Uwarunkowania prawne

Podstawowe regulacje prawne z zakresu zasobów przyrodniczych zawarte są w takich aktach, jak ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.), ustawa o lasach (Dz. U. z 1991 r. Nr 101, poz. 444 z późn. zm.), Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.), Prawo łowieckie (Dz. U. z 1995 r. Nr 147, poz. 713 z późn. zm. – ustawa z dnia 26 lipca 2001 r. o zmianie ustawy prawo łowieckie Dz. U. 2001 Nr 125 poz. 1366), ustawa o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz. U. z 2001 r. Nr 73, poz. 764) oraz ustawa o ochronie gatunków rolnych i leśnych (Dz. U. z 1995 r. Nr 16, poz. 78). Najważniejsze przepisy wykonawcze do wymienionych ustaw to:

- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie rodzajów i zakresu opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. 2002 Nr 155 poz. 1298);
- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. 2001 Nr 92 poz. 1029);
- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie zasad współdziałania Lasów Państwowych ze starostami w zakresie sporządzania planów zalesiania i uproszczonych planów urządzenia lasu, szkoleń, nadzoru nad wykonywaniem prac zalesieniowych oraz dostarczania sadzonek (Dz. U. 2002 Nr 12 poz. 121);
- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie jednorazowego odszkodowania za przedwczesny wyręb drzewostanu (Dz. U. 2002 Nr 99 poz. 905);
- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych (Dz. U. 2002 Nr 194 poz. 1640);
- rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych zasad przekazywania w zarząd obwodów łowieckich wyłączonych z wydzierżawiania (Dz. U. 2002 Nr 219 poz. 1842);
- rozporządzenie Ministra Środowiska, w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych oraz określenia okresów polowań na te zwierzęta (Dz. U. 2001 Nr 43 poz. 488).

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ EKOLOGICZNYCH

Wyznaczone cele ekologiczne i kierunki działań, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Bojanów, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych zadań na przestrzeni kilkunastu lat.

Są to między innymi:

- ↳ Edukacja ekologiczna oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju;
- ↳ Wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska;
- ↳ Wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła;
- ↳ Realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce;
- ↳ Urządzanie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków;
- ↳ Realizacja przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami;
- ↳ Wspieranie działań przeciwdziałających zanieczyszczeniom;
- ↳ Wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc dla wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii;

☞ Wspieranie ekologicznych form transportu;

Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na terenie powiatu, przewidywanych kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji (dziedzina ochrony środowiska).

Zestawienie planowanych inwestycji, które należy realizować w pierwszej kolejności stanowi krótkoterminowy harmonogram - plan operacyjny - realizacyjny Programu Ochrony Środowiska na lata 2004-2007 (Tabela 1).

Część pozostałych zadań ekologicznych będzie realizowane w okresie długoterminowym w ramach długoterminowego harmonogramu - planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015 (Tabela 2).

W obu harmonogramach - poszczególnym celom strategicznym i ich kierunkom działań przyporządkowano konkretne zadania priorytetowe z określeniem czasu ich realizacji i instytucje, które powinny je realizować lub współrealizować. Z uwagi na specyfikę niektórych zadań np. edukacja ekologiczna, czy zadania kontrolne będą one realizowane zarówno w ramach harmonogramu krótko jak i długoterminowego.

Pozostałe zadania ekologiczne nie ujęte w żadnym z harmonogramów, a zamieszczone w części opisowej dotyczącej polityki ekologicznej, stanowią dodatkową bazę możliwości realizacyjnych w ramach opracowanego Programu Ochrony Środowiska. Ich ewentualne wprowadzenie do harmonogramu może nastąpić na etapie przewidzianym Prawem Ochrony Środowiska (art. 14 ust. 2), po czteroletniej weryfikacji polityki ekologicznej państwa. W takim samym cyklu założono przyjmowanie kolejnych etapów realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Ekonomiczno – prawne mechanizmy służące realizacji celów ekologicznych

Realizację zadań własnych gminy można przewidzieć ze stosunkowo dużą dozą pewności. Jednak pełna ich realizacja zależeć będzie od dynamiki działań władz samorządowych. Realizacja zadań koordynowanych będzie w znacznej mierze uzależniona od stanu finansów Państwa i kondycji przedsiębiorstw, które będą musiały dostosować sposób i zakres korzystania ze środowiska do aktualnych standardów.

W kontekście zasad dofinansowania zadań związanych z ochroną środowiska zarówno przez instytucje krajowe, jak i dysponujące środkami Unii Europejskiej, najistotniejsza będzie możliwość zgromadzenia tzw. wkładu własnego w wysokości minimum 15–25% wartości zadania inwestycyjnego.

Większość samorządów gminnych bardzo poważnie traktuje szansę dofinansowania ich przedsięwzięć w obszarze ochrony środowiska z funduszy strukturalnych.

Szczegółowo analizują swoje potrzeby, szacują budżety oraz zdolność partycypacji w kosztach przez inne podmioty. Coraz dokładniej znane są im również cele zawarte w Narodowym Planie Rozwoju. Narodowy Plan Rozwoju został przygotowany na podstawie wytycznych zawartych w rozporządzeniu Rady Europy Nr 1260 z 21 czerwca 1999 r. (1260/99/WE). Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004–2006 określa cele priorytetowe działania oraz ramy instytucjonalne i finansowe działań strukturalnych państwa.

W ramach Narodowego Planu Rozwoju realizowanych będzie pięć osi rozwoju tj. grup programów krajowych i programów realizowanych z funduszy strukturalnych i funduszu spójności, realizujących główne cele:

1. oś rozwoju – Wspierania konkurencyjności przedsiębiorstw,
2. oś rozwoju - Rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia,
3. oś rozwoju - Tworzenie warunków dla zwiększenia poziomu inwestycji, promowanie zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej,
4. oś rozwoju - Przekształcenia strukturalne w rolnictwie i rybołówstwie, rozwój obszarów wiejskich,
5. oś rozwoju - Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów.

Wsparcie Wspólnoty dla Polski w latach 2004–2006 będzie wdrażane za pomocą:

- pięciu sektorowych programów operacyjnych (SOP), dotyczących konkurencyjności gospodarki, rozwoju zasobów ludzkich, restrukturyzacji i modernizacji sektora żywnościowego oraz rozwoju obszarów wiejskich, rybołówstwa i przetwórstwa ryb, a także infrastruktury transportowej,
- Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR), zarządzanego na poziomie krajowym, ale wdrażanego w systemie zdecentralizowanym na poziomie wojewódzkim,
- programu operacyjnego pomocy technicznej, służącego pomocy we wdrażaniu funduszy strukturalnych na poziomie Podstaw Wsparcia Wspólnoty, oraz programów operacyjnych, strategii wykorzystania Funduszu Spójności, który nie należy do funduszy strukturalnych, ale realizuje założenia polityki strukturalnej UE.
- Związek Gmin Wiejskich RP dokonał przeglądu funduszy strukturalnych na ochronę środowiska dostępnych w Polsce w latach 2004–2006 dla potrzeb gmin wiejskich i miejsko-wiejskich w celu wskazania najbardziej odpowiadających im potrzebom źródeł finansowania.

I. Sektorowy Program Operacyjny

- a) Sektorowy Program Operacyjny – Wzrost konkurencyjności gospodarki. Celem programu jest wsparcie działań prowadzących do wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki i zwiększających jej zdolność do funkcjonowania w warunkach otwartego rynku. Priorytety Sektorowego Programu Operacyjnego – Wzrost konkurencyjności gospodarki obejmują między innymi:

1. budowę przemysłowych oczyszczalni ścieków,
2. gospodarkę odpadami niebezpiecznymi i przemysłowymi,
3. ochronę powietrza,
4. wprowadzenie najlepszych dostępnych technik (BAT),
5. wykorzystanie energii odnawialnej.

Priorytet 1.

Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności z wykorzystaniem instytucji otoczenia biznesu

Działanie 1. Wzmocnienie instytucji wspierających działalność przedsiębiorstw.

Działanie 2. Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo rozwojową a gospodarką.

Działanie 3. Rozwój systemu dostępu do informacji i usług publicznych on-line.

Priorytet 2.

Wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw działających na Jednolitym Rynku Europejskim

Działanie 1. Wsparcie konkurencyjności produktowej i technologicznej MSP.

Działanie 2. Wsparcie doradcze w zakresie zwiększenia konkurencyjności produktowej i technologicznej MSP.

Działanie 3. Wsparcie nowych inwestycji oraz promocji internacjonalizacji przedsiębiorstw.

Działanie 4. Wsparcie dla inwestycji w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska.

b) Sektorowy Program Operacyjny – Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich.

Priorytet 1.

Wspieranie zmian i dostosowań w rolnictwie

Działanie 1. Inwestycje w gospodarstwa rolnych.

Działanie 2. Ułatwienie startu młodym rolnikom.

Działanie 3. Szkolenia.

Działanie 4. Wsparcie doradztwa rolniczego.

Działanie 5. Scalanie gruntów.

Działanie 6. Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi.

Priorytet 2.

Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

Działanie 1. Odnowa wsi oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Działanie 2. Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów.

Działanie 3. Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem.

Działanie 4. Przywracanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego naturalną katastrofą i/lub pożarem oraz prowadzenie odpowiednich instrumentów zapobiegawczych.

Priorytet 3.

Rozwój i dostosowanie do norm WE przetwórstwa artykułów rolnych

Działanie 1. Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych.

c) Sektorowy Program Operacyjny – rybołówstwo i przetwórstwo ryb.

Priorytety 1 i 2 pominięto, ponieważ dotyczą rybołówstwa morskiego.

Priorytet 3.

Ochrona i rozwój zasobów wodnych, chów i hodowla ryb, przetwórstwo i rynek rybny, rybołówstwo śródlądowe

Działanie 1. Ochrona i rozwój zasobów wodnych.

Działanie 2. Chów i hodowla ryb.

Działanie 3. Rybacka infrastruktura portowa.

Działanie 4. Przetwórstwo i rynek rybny.

Działanie 5. Rybołówstwo śródlądowe.

II. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Zadaniem programu jest tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji, niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju.

W ramach programu realizowane będą trzy priorytety:

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów.

2. Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej oraz zasobów ludzkich.

3. Rozwój lokalny.

W ramach pierwszego priorytetu realizowane będą cele: ograniczenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do powietrza, wód i gleb, poprawę stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, a także poprawę zarządzania środowiskiem.

Drugi priorytet dotyczył będzie zwiększenia poziomu inwestycji – tworzenia warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej, poprawy warunków życia na obszarach o najmniejszych perspektywach rozwojowych w Polsce.

W ramach trzeciego priorytetu realizowane będzie dążenie do ożywienia gospodarczego i społecznego, a także zwiększenia potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno gospodarczych.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

Przyjmowanie wniosków
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
Ocena formalna wniosków
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
Ocena techniczna i merytoryczna wniosków
PANEL EKSPERTÓW
Rekomendacja wyboru projektów
REGIONALNY KOMITET STERUJĄCY
BENEFICJENT POMOCY
Wnioskujący o dofinansowanie projektu
Po pozytywnej akceptacji i podpisaniu umowy –
wnioskujący o refundację środków
Wybór projektów
ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
Podpisanie umowy z beneficjentem
WOJEWODA
Instytucja pośrednicząca
Wydzielony rachunek służący rozliczeniom
z beneficjentami w oddziałach okręgowych NBP
URZĄD WOJEWÓDZKI
(Prawdopodobne miejsce przewalutowania środków)
Instytucja zarządzająca ZPORR
DEPARTAMENT WDRAŻANIA PROGRAMÓW
ROZWOJU REGIONALNEGO
MINISTERSTWO GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI
SPOŁECZNEJ
Instytucja płatnicza
DEPARTAMENT OBSŁUGI FUNDUSZY
POMOCOWYCH
MINISTERSTWO FINANSÓW
Rachunek programowy obsługiwany przez NBP
KOMISJA EUROPEJSKA
Innymi źródłami finansowania niniejszego programu są
fundusze ekologiczne. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2002 r. Prawo
ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62 poz. 627), określiła zasady
funkcjonowania funduszy. Fundusze zostały podzielone na
następujące poziomy administracyjne: Powiatowy Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (PFOŚiGW), Gminny
Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGW).
Gminny Fundusz ochrony Środowiska i Gospodarki
Wodnej

Na podstawie art. 406 ustawy Prawo ochrony środowiska
środki tego funduszu przeznacza się na:

1. edukację ekologiczną oraz propagowanie działań
proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju,

2. wspomaganie realizacji zadań państwowego
monitoringu środowiska,

3. wspomaganie innych systemów kontrolnych
i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów
pomiarowych zużycia wody i ciepła,

4. realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych,
służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym
instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów
małej retencji wodnej,

5. przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody w tym
urządzanie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień
oraz parków,

6. przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami
i ochroną powierzchni ziemi,

7. przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza,

7a. przedsięwzięcia związane z ochroną wód,

8. profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których
występują przekroczenia standardów jakości środowiska,

9. wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii
odnawialnej oraz pomoc przy wprowadzaniu bardziej przyjaznych
dla środowiska nośników energii,

10. wspieranie ekologicznych form transportu,

11. działania z zakresu rolnictwa ekologicznego
bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód,
w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych
produkujących metodami ekologicznymi położonymi na
obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów
o ochronie przyrody,

12. inne zadania ustalone przez radę gminy, służące
ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady
zrównoważonego rozwoju.

Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki
Wodnej

Środki PFOŚiGW przeznacza się na wspomaganie
działalności, o których mowa w art. 406 pkt 1-11 w/w ustawy,
lecz zadania te mają charakter ponad gminny.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki
Wodnej

Środki tego funduszu przeznacza się na wspomaganie
działalności, o których mowa w art. 406 pkt 1-11 ustawy Prawo
ochrony środowiska, oraz na dofinansowanie:

1. Inwestycji ekologicznych realizowanych ze środków
pochodzących z UE oraz funduszy krajowych,

2. Działań związanych z utrzymaniem i zachowaniem
parków oraz ogrodów będących przedmiotem ochrony na
podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad
zabytkami,

3. Badań, upowszechniania ich wyników a także postępu technicznego w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej,

4. Opracowania i wdrażania nowych technik i technologii, w szczególności dotyczących ograniczenia emisji i zużycia wody, a także efektywnego wykorzystywania paliw,

5. Zapobiegania lub usuwania skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku, gdy nie można ustalić podmiotu za niego odpowiedzialnego,

6. Systemu kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, a w szczególności tworzenia baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat,

7. Opracowania planów służących gospodarowaniu zasobami wodnymi oraz utworzenia katastru wodnego,

8. Innych zadań służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikających z zasady zrównoważonego rozwoju,

9. Zadań związanych z lesistością kraju oraz zapobieganiem i likwidacją szkód w lasach spowodowanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne,

10. Opracowań planów obszarów objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody oraz prowadzenie monitoringu przyrodniczego,

11. Przeciwdziałania klęskom żywiołowym i likwidacji ich skutków dla środowiska,

12. Działań polegających na zapobieganiu i likwidacji poważnych awarii i ich skutków.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Środki tego funduszu przeznacza się na wspomaganie działalności, o której mowa w art. 406 pkt 1–11 i art. 409 pkt 1–12 ustawy Prawo ochrony środowiska oraz na:

1. Rozwój przemysłu produkcji środków technicznych i aparatury kontrolno – pomiarowej służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej,

2. Rozwój specjalistycznego potencjału wykonawczego służącego realizacji inwestycji na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej,

3. Rozwój sieci stacji pomiarowych, laboratoriów i ośrodków przetwarzania informacji, służących badaniu stanu środowiska,

4. Realizacja kompleksowych programów badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz programów edukacji ekologicznej,

5. Wspomaganie realizacji wojewódzkich i ponadwojewódzkich programów ochrony środowiska, programów ochrony powietrza, programów ochrony przed hałasem, planów gospodarki odpadami oraz planów gospodarowania wodami,

6. Realizacji innych zadań służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej wynikających z zasady zrównoważonego rozwoju, ustalonych w planie działalności funduszu.

Ponadto środki pomocowe można pozyskać z:

- Fundacji Partnerstwo dla Środowiska – Fundacja promuje przedsięwzięcia na rzecz ekorozwoju,
- Program WWF dla Polski – krajowe przedstawicielstwo międzynarodowej organizacji World Wild Fund,
- Fundacja Ekofundusz – finansuje przedsięwzięcia w czterech obszarach ochrony środowiska tj.:
 - zapobieganie transgranicznym zanieczyszczeniom atmosfery,
 - ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do Morza Bałtyckiego,
 - ograniczenie emisji gazów cieplarnianych,
 - ochrona różnorodności biologicznej.

Krótkoterminowy harmonogram realizacyjny (plan operacyjny) Programu Ochrony Środowiska na lata 2004–2007

Tabela 1.

Cel: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych								
Kierunek działania	Zadanie priorytetowe	Okres realizacji	Koszty w poszczególnych latach realizacji				Jednostki realizujące	Źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007		
Racjonalizacja użytkowania wody	1. Realizacja planów racjonalnego gospodarowania wodą (np. uszczelnienie sieci, wprowadzanie zamkniętych obiegów wody);	Zadanie ciągłe					Urząd Gminy; GZUK; Zakłady produkcyjne i przemysłowe oraz jednostki i obiekty infrastruktury	Środki własne jednostek realizujących, kredyty, dotacje

Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji	2. Wprowadzanie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych (ulgi podatkowe, możliwość współfinansowania);	Zadanie ciągłe	–	1500	2500	3200	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe	Środki jednostek realizujących, dotacje
Zmniejszenie energochłonności i gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	Termomodernizacja, bądź remont i docieplenie: - przedszkola - gimnazjum - szkoły podstawowe	2004-2007	–	–	–	350.000	Urząd Gminy	Środki własne, dotacje, kredyty
	3. Podjęcie działań promocyjnych i doradztwa związanego z wdrażaniem pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych – Mała elektrownia wodna w Bojanowie	Zadanie ciągłe					Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe	Środki własne jednostek realizujących
Cel: Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, (redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową)								
Ograniczenie emisji do powietrza w jednostkach gospodarczych, instytucjach i obiektach infrastruktury	1. Spalanie węgla lepszej jakości lub zamiana nośnika na bardziej ekologiczny	Zadanie ciągłe					Właściciele mieszkań, Zarządcy budynków	Środki własne jednostek realizujących
	2. Modernizacja układów technologicznych oraz montaż urządzeń ograniczających emisję (w takich przypadkach istnieje możliwość wspólnego ubiegania się Urzędów wraz z zakładami o środki finansowe np. z Eko – konwersji zadłużenia)	Zadanie ciągłe					Jednostki gospodarcze, instytucje i inne obiekty infrastruktury	Środki własne jednostek realizujących, dotacje, fundusze ekologiczne, kredyty
	3. Stopniowa likwidacja kotłowni wyposażonych w stare, wyeksploatowane kotły opalane węglem oraz szeroka modernizacja technologii w związku z wdrażaniem najlepszych dostępnych technik (BAT).	Zadanie ciągłe	–	–	–	15.000	Właściciele obiektów	Środki własne jednostki realizującej, kredyty, dotacje
Ograniczenie emisji w budynkach mieszkalnych	4. Wymiana starych wyeksploatowanych kotłów węglowych na nowoczesne wysoko sprawne posiadające atest przyjaznych środowisku	Zadania ciągłe					Właściciele obiektów	Środki własne jednostki realizującej, kredyty, dotacje

	5. Wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na bardziej ekologiczne	Zadanie ciągłe					Urząd Gminy, Właściciele obiektów	Środki własne jednostek realizujących oraz dotacje i ulgi
	6. Prowadzenie systematycznych akcji edukacji ekologicznej na temat oszczędności energii cieplnej i elektrycznej oraz stosowania proekologicznych nośników energii, szkodliwości spalania materiałów odpadowych w kotłowniach domowych	Zadanie ciągłe					Starostwo Powiatowe Urząd Gminy, Szkoły, Pozarządowe organizacje ekologiczne	Środki własne jednostek realizujących, dotacje

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych		Zadanie ciągle	169.914	459.272	400.000	400.000	WZD, PZD, Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących
--	--	----------------	---------	---------	---------	---------	--	---------------------------------------

Cel: utrzymanie na obecnym poziomie hałasu komunikacyjnego i hałasu pochodzącego z obiektów działalności gospodarczej								
Ochrona przed hałasem komunikacyjnym	2. Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych przechodzących przez teren gminy	Zadanie ciągłe					Właściciele i zarządcy obiektów: Wojewódzki Zarząd Dróg, Powiatowy Zarząd Dróg) oraz WIOŚ, Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących
Cel: Ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym								
Kontrola źródeł promieniowania elektromagnetycznego	1. Kontrola wprowadzania do środowiska nowych urządzeń emitujących promieniowanie	Zadanie ciągłe					Urząd Gminy	
Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	2. Współpraca z jednostkami telefonii komórkowej, stacjami przekaźnikowymi RTV w dziedzinie ochrony mieszkańców przed oddziaływaniem promieniowania elektromagnetycznego	Zadanie ciągłe					Jednostki telefonii komórkowej, stacje przekaźnikowe TRV, Urząd Gminy	
Cel: Zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody do picia, dążenie do zapewnienia odpowiedniej jakości użytkowej wody, racjonalizacja zużycia wody oraz ochrona przed powodzią								
Zarządzanie zasobami wodnymi i ochrona wód	3. Wprowadzanie zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego chroniących obszary szczególnie wrażliwe (dolin rzecznych, płytkiego zalegania wód podziemnych) przed zainwestowaniem i rygorystyczne przestrzeganie tych zapisów	Zadanie ciągłe	4.000	4.000	4.000	5.000	Urząd Gminy	Środki własne
Budowa sieci wodociągowej j oraz sukcesywna modernizacja istniejącej sieci	1. Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy – 65,6 km	2004-2007	2.168.140	1.913.408	2.114.597		Urząd Gminy	Środki własne, SAPARD, WFOŚiGW, ZPORR, Fundusz Spójności
Ochrona przeciwpowodziowa i mała retencja	1. Wyznaczenie i ujęcie w studiach i kierunkach zagospodarowania przestrzennego terenów zalewowych	Zadanie ciągłe					Urząd Gminy	Środki własne
	2. Budowa umocnień brzegów rzek	Zadanie ciągłe					RZGW Kraków	Budżet państwa; WFOŚiGW

	3. Utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji podstawowej	Zadanie ciągłe					PZGWIM	Budżet państwa
Cel: Ochrona powierzchni ziemi i właściwe wykorzystanie gleb								
Ochrona gleb użytkowanych rolniczo	1. Kształtowanie struktury upraw przeciwdziałającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb oraz zakwaszeniu	Zadanie ciągłe					ODR, Urzędy Gmin, Właściciele gruntów	Środki własne jednostek realizujących
	2. Ochrona gruntów rolnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Zadanie ciągłe					Urząd Gminy	Budżet Gminy
Racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów	3. Wapnowanie gleb kwaśnych	Zadanie ciągłe					Rolnicy, ODR	Środki własne jednostek realizujących
Wdrażanie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej	4. Upowszechnienie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	Zadanie ciągłe					ODR, Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących
Prowadzenie gospodarki rolnej pod kątem skutecznego zabezpieczenia przed erozją	5. Opracowanie i wdrażanie zasad racjonalnej gospodarki rolnej na terenach zagrożonych erozją	Zadanie ciągłe					ODR, Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących
	6. Wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych	Zadanie ciągłe					Nadleśnictwo; Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących
Ochrona zasobów kopalin	7. Uwzględnienie w studiach uwarunkowań oraz planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich złóż w granicach ich udokumentowania wraz z zapisami o ochronie obszarów przed zainwestowaniem	Zadanie ciągłe					Urząd Gminy	Budżet Gminy
Cel: Ochrona i utrzymanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych								
Ochrona elementów środowiska przyrodniczo-kulturowego	1. Zachowanie elementów małej architektury (np. kapliczki przydrożne)	Zadanie ciągłe					Urząd Gminy	Środki własne
Ochrona lasów	1. Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (choroby szkodniki)	Zadanie ciągłe					Nadleśnictwo	Środki własne jednostek realizujących

	2. Nadzorowanie procesu zalesiania równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów i poprawy struktury wiekowej drzewostanów	Zadanie ciągłe					Nadleśnictwo, Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących, dotacje
	3. Zachęcanie rolników do racjonalnego zalesiania śródleśnych nieużytków będących ich własnością	Zadanie ciągłe					Urząd Gminy, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Środki własne
Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody	1. Rozwój szlaków turystycznych i przyrodniczych ścieżek dydaktycznych - utworzenie ścieżki rowerowej	2004-2007					Nadleśnictwa, Urząd gminy, pozarządowe organizacje ekologiczne, Starostwo powiatowe w Stalowej Woli	Środki własne jednostek realizujących, dotacje
	2. Włączenie w akcję edukacji ekologicznej proekologicznych organizacji pozarządowych	Zadanie Ciągłe					Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących, dotacje
	3. Promowanie zachowań związanych z codziennym bytowaniem mieszkańców zgodnych z zasadami ochrony przyrody i krajobrazu	Zadanie ciągłe					Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, Szkoły	Środki własne jednostek realizujących, dotacje

Długoterminowy harmonogram realizacyjny Programu Ochrony Środowiska na lata 2008–2011 z perspektywą na lata 2012–2015.

Tabela 2.

Cel	Kierunek działania	Zadanie priorytetowe	Lata realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych	Racjonalizacja użytkowania wody	1. Zaniechanie nieuzasadnionego wykorzystywania wód podziemnych na cele przemysłowe	Zadanie ciągłe	Zakłady przemysłowe, WIOŚ	Środki własne jednostek realizujących, dotacje
	Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji	2. Stosowanie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych (ulgi podatkowe, możliwości współfinansowania);	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy, Zakłady przemysłowe	Środki własne jednostek realizujących (ulgi podatkowe)

	Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	3. Poprawa parametrów energetycznych budynków – termo renowacja (dobór otworów drzwiowych i okiennych o niskim współczynniku przenikalności cieplnej, właściwa izolacja termiczna ścian – ocieplenie budynków, lokalizacja nowych obiektów zgodnie z naturalną (cieplejszą), kierunkową orientacją stron świata);	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy, Właściciele i zarządcy i budynków	Środki własne jednostek realizujących, dotacje, kredyty
		4. Stopniowe zwiększanie udziału energii otrzymanej z surowców odnawialnych w całkowitym zużyciu energii;	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy, Zakłady przemysłowe, właściciele i zarządcy i budynków	Środki własne jednostek realizujących, dotacje, kredyty
Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, (redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową)	Ograniczenie emisji do powietrza w jednostkach gospodarczych, instytucjach i obiektach infrastruktury	1. Wprowadzenie systemu kontroli emisji zanieczyszczeń na terenie przedsiębiorstw (w razie przekroczeń dopuszczalnych stężeń należy spowodować, za pomocą dostępnych środków administracyjnych zaprzestania emisji);	2010	WIOŚ, Urząd Gminy,	Środki własne jednostek realizujących, dotacje,
	Ograniczenie emisji w budynkach mieszkalnych	2. Sukcesywna zamiana węgla na alternatywne nośniki ciepła (gaz, brykiet drzewny, brykiety drzewne, biomasa);	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy, Mieszkańcy	Środki własne jednostek realizujących, dotacje
		3. Informacja o możliwości pozyskania środków finansowych dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na bardziej ekologiczne;	Zadanie ciągłe	ODR, Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących (dotacje, ulgi, zwolnienia podatkowe)
		4. Edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat wykorzystania proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych	Zadanie ciągłe	Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, Szkoły, pozarządowe organizacje ekologiczne	Środki własne jednostek realizujących, dotacje
	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych	5. Kontynuacja modernizacji przebudowy dróg	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy, WZD, PZD	Środki własne jednostek realizujących, dotacje, kredyty
Zminimalizowanie uciążliwego hałasu w środowisku	Ochrona przed hałasem generowanym w zakładach działalności gospodarczej	1. Integrowanie planów zagospodarowania przestrzennego z problemami zagrożenia hałasem;	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy	–
		2. Systematyczna kontrola zakładów przemysłowych (zwłaszcza zlokalizowanych w pobliżu zabudowy mieszkalnej)	Zadanie ciągłe	WIOŚ	–
Ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Inwentaryzacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego	3. Kontrola wprowadzania do środowiska nowych urządzeń emitujących promieniowanie	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy	–
	Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	4. Współpraca z operatorami telefonii komórkowej w dziedzinie ochrony mieszkańców przed oddziaływaniem promieniowania elektromagnetycznego;	Zadanie ciągłe	Operatorzy telefonii, Urząd Gminy	–
Zapewnienie mieszkańcom odpowiedniej jakości ilości wody	Zarządzanie zasobami wodnymi i ochrona wód	1. Ewentualna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej;	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących, dotacje, kredyty

do picia, dążenie do zapewnienia odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody oraz ochrona przed powodzią		2. Minimalizacja strat wody na przesyłce wody wodociągowej (przewody magistralne i lokalne);	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy, właściciele sieci	Środki własne jednostek realizujących,
		3. Modernizacja i utrzymywanie w dobrym stanie technicznym ujęć wody oraz stacji uzdatniania w celu dostosowania jakości wody do picia do wymagań prawnych;	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących, dotacje, kredyty
		4. Przeprowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnej propagującej optymalizację zużycia wody przez indywidualnych użytkowników (np. gromadzenie wody deszczowej i wykorzystywanie jej na cele agrarne – do podlewania zieleni)	Zadanie ciągłe	Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, Szkoły, pozarządowe organizacje ekologiczne	Środki własne jednostek realizujących, dotacje,
		5. Budowa oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji (w kierunku spełnienia wymagań obowiązującego prawa oraz dyrektyw UE);	2007-2015	Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących, dotacje,
		6. Zewidencjonowanie wszystkich zbiorników bezodpływowych i zintensyfikowanie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania;	2008	Urząd Gminy	_*
		7. Stopniowe ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń obszarowych (pozostałości chemicznych środków ochrony roślin oraz nawozów) i punktowych (składowiska obornika) pochodzących z działalności rolniczej;	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy, ODR	Środki własne jednostek realizujących, dotacje,
		8. Preferowanie użytkowania łąkowego oraz kształtowanie pasów roślinności wzdłuż cieków wodnych;	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących, dotacje,
		Ochrona przeciwpowodziowa i mała retencja	9. Budowa umocnień brzegów rzek i potoków	Zadanie ciągłe	Właściciele cieków i ujęć wody, RZGW, Urząd Gminy
	10. Uporządkowanie oraz ograniczenie systemów melioracyjnych		Zadanie ciągłe	Właściciele cieków, ODGW, Spółki wodne	Środki własne jednostek realizujących, dotacje,
Ochrona powierzchni ziemi i właściwe wykorzystanie gleb	Gleby użytkowane rolniczo	1. Prowadzenie właściwej struktury zagospodarowania przestrzennego (zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych o wyższych klasach bonitacyjnych wyłączonych z produkcji rolnej i przeznaczonych na inne cele oraz zagospodarowywanie gruntów o niskiej przydatności rolniczej);	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy	Środki własne jednostek realizujących, dotacje,
		2. Dostosowanie formy zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji do naturalnego potencjału gleb	Zadanie ciągłe	ODR, Właściciele gruntów	Środki własne jednostek realizujących,
	Zasoby kopalin	3. Uwzględnienie w studiach uwarunkowań oraz planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich złóż wraz z zapisami o ochronie przed zainwestowaniem	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy	_*
Ochrona i utrzymanie różnorodności biologicznej i	Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych	4. Zapewnienie ochrony obszarów cennych przyrodniczo, dotychczas nie objętych ochroną	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy, Pozarządowe organizacje ekologiczne	Środki własne jednostek realizujących,

krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych	Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt	5. Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej, celem wskazania cennych przyrodniczo siedlisk, które należy wyłączyć np. z zalesiania;	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy	-*
	Ochrona lasów	6. Prowadzenie stałego monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (choroby, szkodniki);	Zadanie ciągłe	Nadleśnictwo	Środki własne jednostek realizujących,
		7. Prowadzenie zalesiania równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów i poprawy struktury wiekowej drzewostanów	Zadanie ciągłe	Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, Nadleśnictwo	Środki własne jednostek realizujących, dotacje, kredyty
		8. Zalesianie leżących odlogiem oraz słabych bonitacyjnie użytków rolnych;	Zadanie ciągłe	Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, Nadleśnictwo	Środki własne jednostek realizujących, dotacje
		9. Stworzenie systemu zachęcającego rolników do zalesiania nieużytków będących ich własnością;	Zadanie ciągłe	Urząd Gminy, Nadleśnictwo	Środki własne jednostek realizujących, (dotacje, ulgi)
		10. Szkolenie prywatnych właścicieli lasów na temat prawidłowych zasad gospodarki leśnej;	Zadanie ciągłe	Nadleśnictwo Pozarządowe organizacje ekologiczne	Środki własne jednostek realizujących, dotacje
	Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody	11. Promowanie zachowań związanych z codziennym bytowaniem mieszkańców zgodnych z zasadami ochrony przyrody i krajobrazu	Zadanie ciągłe	Nadleśnictwo, Urząd Gminy, Pozarządowe organizacje ekologiczne,	-*

Bibliografia

1. Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego.
2. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego.
3. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego.
4. Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Stalowowolskiego na lata 2004-2015.
5. Informacje „Stan środowiska w województwie podkarpackim w 1999 r.” WIOŚ Rzeszów.
6. Informacje „Stan środowiska w województwie podkarpackim w 2002 r.” WIOŚ Rzeszów.
7. Informacje „Stan środowiska w województwie podkarpackim w 2003 r.” WIOŚ Rzeszów.
8. Informacje „Stan środowiska w województwie podkarpackim w 2004 r.” WIOŚ Rzeszów.
9. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bojanów.
8. Strategia Rozwoju Gminy Bojanów.

9. Duży rocznik statystyczny 2000 r. GUS, Warszawa 2001 r.
10. Nowa Polityka Ekologiczna Państwa – założenia; MOŚZNIŁ, październik 1999 r.
11. Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002-2010, Warszawa, listopad 2002.
12. Ochrona środowiska po reformie administracji publicznej, PROEKO sp. z o.o., Warszawa 1999.
13. Polityka Ekologiczna Państwa – Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa; Warszawa 1990.
14. Poradnik do opracowania gminnego programu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, M. Kistowski, W. Staszek, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 1998.
15. Programowanie rozwoju regionalnego w Unii Europejskiej; J. Szlachta, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 1999.
16. Stan środowiska w Polsce; Raport PIOŚ, Warszawa 1998.
17. Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE

I.1. Przedmiot i zakres opracowania

I.2. Potrzeba i cel opracowania

I.3. Terminologia

I.3.1. Terminologia z zakresu zrównoważonego rozwoju

I.3.2. Terminologia z zakresu ochrony środowiska

I.3.3. Terminologia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

II.1. Położenie

II.2. Ukształtowanie terenu

II.3. Warunki klimatyczne

II.4. Użytkowanie terenu

Gleby

Struktura użytków rolnych

II.5. Infrastruktura

II.5.1. Gospodarka wodno-ściekowa

II.5.2. Gospodarka odpadami

II.5.3. Drogi

II.5.4. Sieć gazowa

II.5.5. Podmioty gospodarcze

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW I SKŁADNIKÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

III.1. Charakterystyka elementów przyrody żywej

III.1.1. Formy ochrony przyrody

III.2. Charakterystyka elementów przyrody nieożywionej

III.2.1. Warunki geologiczne i rzeźba terenu

III.2.2. Zasoby naturalne

III.2.3. Wody powierzchniowe

Jakość wód powierzchniowych

III.2.4. Wody podziemne

Jakość wód podziemnych

IV. POLITYKA OCHRONY ŚRODOWISKA

IV.1. Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych

IV.1.1. Racjonalizacja użytkowania wody

IV.1.2. Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości w produkcji

IV.1.3. Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

IV.2. Ochrona powietrza

IV.2.1. Ograniczenie emisji do powietrza w jednostkach gospodarczych, instytucjach i obiektach infrastruktury

IV.2.2. Ograniczenia w sektorze mieszkalnictwa

IV.3. Ochrona przed hałasem

IV.3.1. Ochrona przed hałasem komunikacyjnym

IV.3.2. Ochrona przed hałasem generowanym w zakładach działalności gospodarczej

IV.4. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

IV.4.1. Inwentaryzacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego

IV.5. Ochrona wód

IV.6. Ochrona przeciwpowodziowa i retencja wodna

IV.7. Melioracje wodne

IV.8. Ochrona powierzchni ziemi

IV.8.1. Gleby użytkowane rolniczo

IV.9. Surowce mineralne

IV.10. Gospodarka odpadami

IV.11. Zasoby przyrodnicze

IV.12. Ochrona i rozwój systemów obszarów chronionych

IV.13. Integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym

IV.14. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

IV.15. Ochrona lasów

V. EDUKACJA EKOLOGICZNA SPOŁECZEŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ EKOLOGICZNYCH

Tabela 1

Tabela 2

Bibliografia

Wydawca: Wojewoda Podkarpacki

Redakcja: Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie, Wydział Prawny i Nadzoru
Rzeszów, ul. Grunwaldzka 15, pok. 234 i 245, tel. (017) 862 75 11 lub (017) 867 10 00 wew. 1234 i 1245,
e-mail: redakcja@rzeszow.uw.gov.pl

Skład komputerowy: Zakład Usług Informatycznych Wojewódzkiego Ośrodka Informatyki - TBD w Rzeszowie
ul. Grunwaldzka 15, tel. (017) 862 75 11 lub (017) 867 10 00 wew. 1226, pok. 226
e-mail: dziennik@uw.rzeszow.pl

Druk: Zakład Obsługi Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie
Rzeszów, ul. Grunwaldzka 15, tel. (017) 862 75 11 lub (017) 867 10 00 wew. 1020, pok. 20

- **Prenumerata i rozpowszechnianie** Dzienników Urzędowych Województwa Podkarpackiego: Dział Kadr i Organizacji Zakładu Obsługi PUW w Rzeszowie,
tel.: (017) 862 75 11 lub (017) 867 10 00 wew. 1066, pok. 26a
- Zbiory Dzienników Urzędowych wraz ze skorowidzami wyłożone są do powszechnego wglądu w Wydziale Prawnym i Nadzoru, w pokoju 245 w godzinach pracy Urzędu.

Tłoczono z polecenia Wojewody Podkarpackiego z dnia 8 czerwca 2006 r.
